

ДОКЛАД

**ЗА ДЕЙНОСТТА НА УНИВЕРСАЛЕН ПЕНСИОНЕН
ФОНД „ДСК-РОДИНА”**

ЗА 2018 ГОДИНА

ОПИСАНИЕ НА ДЕЙНОСТТА

ПОК “ДСК - Родина” АД (Компанията) получава лиценз за дейност по допълнително пенсионно осигуряване съобразно Лицензия №04 от 03.10.2000г. на Държавната агенция за осигурителен надзор, съгласно с Решение № 1 от 21.09.2000 г. на Съвета по допълнително пенсионно осигуряване. На 06.10.2000 г. Управителният съвет на Компанията приема Решение за учредяване на Универсален спестовно кооперативен пенсионно осигурителен фонд “Родина” (УСКПОФ), който Компанията управлява и представлява съгласно разрешение за управление на УПФ „ДСК - Родина” № 343 – УПФ от 25.08.2003 г. на Комисията за финансов надзор (КФН).

УСКПОФ е регистриран по фирмено дело 1779/2001. С решение на СГС от 29.12.2003 г. наименованието на УСКПОФ е променено на Универсален пенсионен фонд “ДСК – Родина” (УПФ “ДСК – Родина” или Фонда).

Настоящото описание на Фонда осигурява само най-обща информация. Осигурените лица следва да се запознаят с правилника за организацията и дейността на Фонда, който осигурява по-детайлна информация.

Основната дейност на Фонда се извършва съгласно Кодекса за социално осигуряване (КСО) в България, който регламентира допълнителното пенсионно осигуряване в страната и подзаконовите нормативни актове в областта по прилагането му.

В Универсален пенсионен фонд се осигуряват за допълнителна пенсия всички лица, родени след 31.12.1959 г., ако са осигурени по реда на част първа на Кодекса за социално осигуряване, с изключение на лицата, които са избрали да се осигуряват във фонд „Пенсии“, съответно фонд „Пенсии за лицата по чл. 69“ на Държавното обществено осигуряване. Осигурителното правоотношение възниква от датата на сключване на първия осигурителен договор или от датата на служебното разпределение във Фонда, а в случаите на възобновяване на осигуряването по реда на чл.124а от КСО - от първо число на месеца, следващ месеца на избора. При промяна на участието на осигуреното лице от един в друг съответен фонд за допълнително задължително пенсионно осигуряване правоотношението с дружеството, управляващо фонда, в който лицето преминава, възниква от датата на прехвърляне на средствата по индивидуалната му партида.

Допълнителното задължително пенсионно осигуряване във Фонда е индивидуално. Осигуряването се осъществява с месечни парични осигурителни вноски, чийто размер се определя в Кодекса за социално осигуряване. Вноските за допълнително задължително пенсионно осигуряване и средствата, прехвърлени от друг фонд се записват и натрупват по индивидуалната партида на всяко осигурено лице към датата на постъпването им по сметката на Фонда. За осъществяване на дейността по допълнително задължително пенсионно осигуряване Компанията събира такси и удържки от Фонда, определени в Правилника за дейността на Фонда.

От 01 юли 2004 г. индивидуалните партиди се водят в левове и в дялове. Всеки дял представлява пропорционална част от нетните активи на Фонда. Стойността на един дял се изчислява всеки работен ден и е валидна само за този ден. Тя се изчислява като стойността на нетните активи на Фонда към края на предходния работен ден се разделя на общия брой дялове на Фонда към същия ден.

Стойността на нетните активи на Фонда се определя като от стойността на активите се приспадат задълженията към пенсионноосигурителното дружество за заплащане на такси и удържки и други задължения на Фонда, различни от задълженията към осигурените лица и пенсионерите. Удържките като процент от всяка осигурителна вноска се извършват преди отчитането им в дялове.

Докалад за дейността на УПФ „ДСК-Родина“ за 2018 г.

Натрупаните средства в индивидуалната партида на осигурените лица не подлежат на принудително изглеждане. Осигурените лица и Фондът не отговарят за задълженията на Компанията, която го е учредила и го управлява. Фондът не отговаря с активите си за загуби, настъпили в резултат на действия от страна на Компанията, както и за загуби от дейността ѝ.

Осигурените лица във Фонда имат право на:

- Допълнителна пожизнена пенсия за старост при навършване на възрастта им по чл. 68, ал. 1 от КСО.
- Допълнителна пожизнена пенсия за старост пет години преди навършване на възрастта на съответното осигурено лице за придобиване право на пенсия за осигурителен стаж и възраст по чл. 68, ал. 1 от КСО, при условие че натрупаните средства по индивидуалната му партида позволяват отпускане на такава пенсия в размер не по-малък от размера на минималната пенсия за осигурителен стаж и възраст по чл. 68, ал. 1 от КСО.
- Еднократно или разсрочено изплащане до 50 % на натрупаната по индивидуалната партида сума при трайно намалена работоспособност над 89.99 на сто.
- Еднократно или разсрочено изплащане на натрупаните средства по индивидуалната осигурителна партида на наследниците на починал осигурен или пенсионер на Фонда при условията и реда на КСО;

Размерът на допълнителната пожизнена пенсия за старост се определя на базата на натрупаните средства по индивидуалните партиди на лицата, биометричните таблици и техническия лихвен процент, одобрени от Комисията за финансов надзор /КФН/.

Осигурените лица имат право да променят участието си във Фонда и да прехвърлят натрупаните средства по индивидуалната си партида в друг пенсионен фонд, управляван от друго пенсионноосигурително дружество съобразно условията на чл.171 от Кодекса за социално осигуряване.

На основание чл. 4б от КСО, осигурените лица имат право да променят осигуряването си от УПФ във във фонд „Пенсии“, съответно фонд „Пенсии за лицата по чл. 69“ на Държавното обществено осигуряване /ДОО/ съобразно условията на Кодекса за социално осигуряване. Тези лица могат да възобновят осигуряването си в УПФ по реда на чл.124а от КСО.

Съгласно Кодекса са определени инвестиционни ограничения относно вида и структурата на активите на управляваните фондове. За осъществяване на дейността си и в съответствие с изискванията на КСО, Компанията управляваща Фонда сключва договор за попечителски услуги с банка – попечител, която съхранява всички активи на Фонда. Компанията е сключила договори с инвестиционни посредници за извършване на сделки с ценни книжа, свързани с управление на активите на Фонда.

ОСИГУРЕНИ ЛИЦА И НЕТНИ АКТИВИ

Към 31 декември 2018 г. в УПФ „ДСК-Родина“ членуват 553 142 осигурени лица, за които има преведена поне една осигурителна вноска. През 2018 г. броят на осигурените лица е нараснал нетно с 27 894 лица или с 5.31 % спрямо края на 2017 г. Съгласно публикуваната предварителна информация на уеб сайта на КФН, през същия период пазарът по допълнително задължително пенсионно осигуряване в УПФ е нараснал нетно с 66 973 лица или с 1.83 % спрямо края на 2017 г. Нетният ръст на осигурените лица в УПФ „ДСК-Родина“ е по-висок от този на пазара. Освен това нетният ръст на осигурените лица през 2018 г. на УПФ „ДСК-Родина“ представлява 41.65 % от нетния ръст на пазара.

Общият брой на новоосигурени лица за пазара през 2018г. отбелязва лек спад спрямо предходната година. Независимо от това УПФ „ДСК-Родина“ бележи ръст на новоосигурени лица спрямо 2017 г. През 2018 г. във Фонда са постъпили 9 601 новоосигурени лица, което представлява 9.5 % пазарен дял от пазара на новоосигурени лица (според оповестената предварителна информация на уеб сайт на КФН).

Нетният брой прехвърлени лица в УПФ „ДСК-Родина“ от УПФ, управлявани от други ПОД, които са постъпили през 2018 г. е 48 015 лица.

Към 31 декември 2018 г. УПФ „ДСК-Родина“ достига **14.81 %** пазарен дял по брой осигурени лица, което представлява нарастване със **49 базови точки** спрямо 31.12.2017 г., което е най-високото за пазара през 2018 г.

В следващата таблица е посочена сравнителната информация за пазарните дялове на пенсионноосигурителните дружества по брой лица и за изменението им спрямо предходната година на база обобщена предварителна информация от уеб сайта на КФН.

Универсални пенсионни фондове	31.12.2018 г. (в %)	31.12.2017 г. (в %)	Промяна в пазарния дял
УПФ „Доверие“	26.71	27.10	-0.39
УПФ „Съгласие“	11.02	11.26	-0.24
УПФ „ДСК-Родина“	14.81	14.32	0.49
ЗУПФ „Алианс България“	20.43	20.49	-0.06
„Ен Ен УПФ“	8.68	8.65	0.03
УПФ „ЦКБ - Сила“	8.83	9.03	-0.20
“УПФ - Бъелце“	5.40	5.13	0.27
УПФ „Топална“	2.04	1.95	0.09
УПФ „Пенсионноосигурителен институт“	2.08	2.06	0.02

Към 31 декември 2018 г. нетните активи на УПФ „ДСК-Родина“ са в размер на **1 790 386 хил. лв.** От началото на годината е реализирано нарастване на нетните активи на фонда с **124 721 хил. лв.**, което представлява **ръст от 7.49%** спрямо 31 декември 2017 г.

През отчетния период постъпленията от осигурителни вноски, заедно с получените лихви от НАП са в размер на **201 401 хил. лв.**, като за сравнение през 2017 г. те са **175 936 хил. лв.** или през 2018г. има **14.47%** ръст на тези постъпления.

През 2018 г. в УПФ „ДСК-Родина” от други универсални пенсионни фондове са прехвърлени общо средства в размер на 128 817 хил. лв., а към други универсални пенсионни фондове прехвърлените средства са в размер на 67 170 хил. лв. Нетният резултат от прехвърлените средства е 61 647 хил. лв., като за сравнение нетният резултат от прехвърлени средства за 2017 г. е в размер на 68 986 хил. лв. Резултатите в процеса на прехвърляне водят до промяна в структурата на портфейла от осигурени лица. Съгласно обобщената предварителна информация на уеб сайта на КФН средният размер на месечните постъпления от осигурителни вноски на едно осигурено лице към 31.12.2018 г. представлява 100.95% от средния размер за целия пазар, докато към 31.12.2017 г. – този размер е представлявал 101.05% от средното за пазара.

През 2018 г. в полза на ПОК „ДСК-Родина” АД са начислени такси и удъръжки в размер на 22 017 хил. лв., като през 2017 г. те са били в размер на 20 141 хил. лв., или ръст от 9.31%. За сравнение ръстът за 2017 г. е бил 15.31%.

Към 31 декември 2018 г. УПФ „ДСК-Родина” достига **16.00%** пазарен дял по активи, което представлява нарастване със **19 базови точки** спрямо 31.12.2017 г.

В следващата таблица е посочена сравнителната информация за пазарните дялове по активи и за изменението им спрямо преходната година на база обобщена предварителна информация от КФН.

Универсални пенсионни фондове	31.12.2018 г. (в %)	31.12.2017 г. (в %)	Промяна в пазарния дял
УПФ „Доверие”	26.58	26.78	-0.20
УПФ „Съгласие”	11.17	11.23	-0.06
УПФ „ДСК-Родина”	16.00	15.81	0.19
ЗУПФ „Алианс България”	21.22	21.59	-0.37
„Ен Ен УПФ”	10.36	10.46	-0.10
УПФ „ЦКБ - Сила”	9.72	9.45	0.27
“УПФ - Бъдеще”	2.52	2.33	0.19
УПФ „Топлина”	1.19	1.13	0.06
УПФ „Пенсионноосигурителен институт”	1.24	1.22	0.02

ИНВЕСТИЦИИ

В таблицата по-долу са представени компонентите на инвестиционния портфейл по видове финансови инструменти и техния дял от балансовите активи на Фонда. В годишния финансов отчет на фонда е представена по – подробна информация по отношение на структурата на управлявания портфейл.

Инвестиционни инструменти	31.12.2018 г.		31.12.2017 г.	
	Балансова стойност (в хиляди лв.)	Отн. дял в %	Балансова стойност (в хиляди лв.)	Отн. дял в %
Финансови активи, издадени в Република България, в т.ч.	323 579	17.97	320 585	19.20
<i>Дългови ЦК, издадени или гарантирани от държавата</i>	<i>236 686</i>	<i>13.15</i>	<i>234 258</i>	<i>14.03</i>
<i>Корпоративни облигации</i>	<i>5 369</i>	<i>0.30</i>	<i>207</i>	<i>0.01</i>
<i>Акции, дялове и права</i>	<i>81 524</i>	<i>4.52</i>	<i>86 120</i>	<i>5.16</i>
Чуждестранни финансови активи	1 236 150	68.66	1 215 162	72.79
Парични средства	239 023	13.28	130 363	7.81
Вземания, в т.ч.	1 659	0.09	3 397	0.20
<i>Вземания, свързани с договори за валутен форуърд</i>	<i>340</i>	<i>0.02</i>	<i>1 650</i>	<i>0.10</i>
<i>Други вземания</i>	<i>1 319</i>	<i>0.07</i>	<i>1 747</i>	<i>0.10</i>
Балансови активи общо	1 800 411	100.00	1 669 507	100.00

Към 31.12.2018 г. УПФ „ДСК – Родина“ има вземания по договори за валутен форуърд в размер на 340 хиляди лв. и задължения по договор за лихвен суап са в размер на 257 хиляди лв., както и задължения по договор за валутен форуърд в размер на 1 809 хиляди лв. (съответно към 31.12.2017 г. има вземания по договор за валутен форуърд в размер на 1 650 хиляди лв. и задължения по договори за лихвен суап в размер на 528 хиляди лв.)

НЕТЕН РЕЗУЛТАТ ОТ ИНВЕСТИРАНЕ НА СРЕДСТВАТА НА ОСИГУРЕНИТЕ ЛИЦА

През отчетния период реализираният нетен резултат от инвестиране на активите на УПФ „ДСК – Родина“ е отрицателен в размер на 98 648 хиляди лв., а през 2017 г. е реализираният резултат е положителен в размер на 132 917 хиляди лв.

УПФ „ДСК – Родина“	2018 (в хиляди лв.)	2017 (в хиляди лв.)
Приходи от лихви	27 195	26 945
Нетни печалби/ (загуби) от оценка на финансови активи по справедлива стойност в печалбата или загубата	(149 643)	126 120
Нетни печалби/ (загуби) от сделки с финансови активи	157	(3 307)
Приходи от дивиденди	8 402	9 567
Нетна печалба/ (загуба) от валутна преоценка	16 357	(25 123)
Други разходи	(491)	(209)
Разходи за обезценка	(625)	(1 076)
Общо реализирана нетна печалба/ (загуба)	(98 648)	132 917

Причината за негативната доходност реализирана от управлението на фонда е негативното движение в пазара на акции и особено спадовете през последното тримесечие на 2018 г. За последните три месеца на годината SPX загуби 13,97%, Stoxx600 Europe -12,06, френски индекс на акции CAC40 -13,88, немския DAX -13,78% и Японския Topix-17,78%. Глобалният спад на пазара на акции не подмина и българския пазар, като Sofix загуби 4.79%. Спадът на пазара на акции допринесе и за risk off ситуация и на пазара на ДЦК-та, като дяла на развиващите се пазари също бе подложен на натиск, включително и български ДЦК.

В таблицата по-долу е представена реализираната доходност на универсалните пенсионни фондове на годишна база, изчислена за двадесет и четири месечен период назад (30 декември 2016 г. – 31 декември 2018 г.) съгласно обобщена информация от КФН.

Универсален пенсионен фонд	Доходност
УПФ „Доверие”	1.02 %
УПФ „Съгласие”	2.23 %
УПФ „ДСК-Родина”	0.84 %
ЗУПФ „Алианс България”	-0.09 %
„Ен Ен УПФ”	0.52 %
УПФ „ЦКБ Снаа”	1.58 %
УПФ „Бъдеще ”	2.26 %
УПФ “Топлина”	1.46 %
УПФ „Пенсионноосигурителен институт”	0.67 %
Немодифицирана претеглена доходност	0.93 %

В края на изминалата 2018 г. година, цените на рисковите активи се понижиха до нива, които щяха да бъдат оправдани, ако глобалната икономика вече бе навлязла в рецесия. Факт е, че редица икономически показатели даваха признаци за забавяне, политическият риск беше висок на фона на ескалиращите търговски войни и намерението на водещите централни банки ускорено да вдигат основните лихви, и като резултат пазарът беше разпродаден. Силено негативните очаквания доведоха до много силни спадове през декември 2018, което обуслови и инвестиционния резултат на фондовете за изминалата година.

С началото на новата 2019 г. пазарите рязко обърнаха посоката, както обикновено се случва, когато очакванията се преекспонирани. Федералният резерв на САЩ, в лицето на своят председател даде недвусмислен сигнал, че скоростта на вдигане на лихвите ще се забави, администрацията на президента Тръмп отвори възможности за преговори и намаляване на напрежението между Китай и САЩ. Същевременно все повече се повишават шансовете за избягване на BREXIT – събитие, което тежеше на представянето на пазарите и най-вече на тези в Европа. В резултат водещите световни пазари регистрират двуцифрени ръстове от началото на 2019г. CAC40 и DAX се повишиха с над 10 на сто, а пазарите в САЩ надхвърлиха 11%. Позитивното развитие от началото на годината намери отражение и в доходността на фондовете, която за първите два месеца на 2019г. прескочи 3.6%.

НАСТЪПИЛИ СЪБИТИЯ СЛЕД ДАТАТА НА СЪСТАВЯНЕ НА ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ

За периода след датата, към която е съставен финансовият отчет на УПФ „ДСК – Родина“ до датата на публикуването му не са настъпили важни или значителни за дейността на Фонда некоригиращи събития, неоповестяването на които би повлияло за вярното и честно представяне на финансовите отчети.

ПОЛИТИКА НА РЪКОВОДСТВОТО ПО ОТНОШЕНИЕ НА РИСКА

УПФ „ДСК - Родина“ е изложен на следните видове риск при операциите си с финансови активи:

- Пазарен риск
- Кредитен риск
- Ликвиден риск
- Законов риск
- Политически риск
- Риск от концентрация

Основните видове **пазарен риск** свързан с отделните финансови активи са

- **Лихвен** – рискът от намаляване на стойността на инвестицията в един финансов инструмент, поради изменение на нивото на лихвения процент, влияещ върху стойността на този инструмент;
- **Валутен** – рискът от намаляване на стойността на инвестицията в един финансов инструмент, деноминиран във валута различна от лев и евро, поради изменение на обменния курс; и
- **Ценови риск**, свързан с инвестиции в акции – рискът от намаляване на стойността на инвестицията в един финансов инструмент при неблагоприятни промени на пазарните цени.

Пазарният риск има най-голяма относителна тежест в общата съвкупност от рискове, на които е изложена Компанията и управляваните от нея фондове.

Кредитен риск е рискът от намаляване на стойността на инвестицията в един финансов инструмент при неочаквани събития от кредитен характер, свързани с емитентите на финансови инструменти, насрещната страна по борсови и извънборсови сделки, както и държавите, в които те извършват дейност. Кредитният риск произтича основно от дълговите финансови инструменти, свободните парични средства и деривативните договори. За оценката на кредитния риск, Компанията взема предвид изменението в цената на суапа за защита от кредитен риск (CDS), оценките на агенциите за кредитен рейтинг, както и финансовото състояние на съответните емитенти.

Ликвиден риск е рискът от загуби при наложителни продажби на активи при неблагоприятни пазарни условия за посрещане на неочаквано възникнали краткосрочни задължения. Компанията осъществява управлението на ликвидния риск чрез инвестиции основно във високоликвидни финансови инструменти.

Доказателство за дейността на УПФ „ДСК-Родина“ за 2018 г.

Законовият риск включва всички рискове за портфейла, свързани с промени в КСО и други нормативни актове, регулиращи инвестиционната дейност на Компанията. Подобни промени могат да доведат до загуба при привеждането на портфейлите в съответствие с регулаторните изисквания.

Политическият риск произтича от поява на сътресения в политическото положение, водещи до влошаване на нормалното функциониране на държавните органи и институции. Той се изразява в предприемането от страна на официалните власти на мерки и инициативи, които могат да доведат до влошаване на пазарните и инвестиционни условия, при които Компанията осъществява своята дейност.

Риск от концентрация е рискът от загуби поради неправилна диверсификация на експозиции към един емитент, група свързани лица, към един и същ икономически отрасъл или географска област. ФДПО имат добре диверсифицирани инвестиционни портфейли, което не налага специфични мерки за управление на тази категория риск.

Политиката на Ръководството по отношение измерването на видовете рискове е представена по – подробно в годишния финансов отчет на УПФ „ДСК – Родина“.

Основната цел на управлението на УПФ „ДСК – Родина“ е нарастване на пазарния дял по осигурени лица и управлявани нетни активи сред останалите универсални пенсионни фондове, повишаване на реализираната доходност от управлението на средствата на осигурените лица, поддържане и развитие на високо качество на обслужване на осигурените лица.

Дата: 14.03.2019г.

Главен изпълнителен директор:

/Николай Марев/

Изпълнителен директор:

/Михаил Сотиров/

**ДОКЛАД НА НЕЗАВИСИМИЯ ОДИТОР И
ГОДИШЕН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
31 ДЕКЕМВРИ 2018**

ДОКЛАД НА НЕЗАВИСИМИТЕ ОДИТОРИ

До акционерите на ПОК "ДСК-Родина" АД

ДОКЛАД ОТНОСНО ОДИТА НА ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ

Мнение

Ние извършихме одит на финансовия отчет на Универсален пенсионен фонд "ДСК-Родина" („Фондът“), съдържащ отчета за нетните активи на разположение на осигурените лица към 31 декември 2018 година, отчета за промените в нетните активи на разположение на осигурените лица и отчета за паричните потоци за годината, завършваща на тази дата, както и пояснителните приложения към финансовия отчет, съдържащи и обобщено оповестяване на съществените счетоводни политики.

По наше мнение, приложеният финансов отчет представя достоверно, във всички съществени аспекти, финансовото състояние на Фонда към 31 декември 2018 година и неговите финансови резултати от дейността и паричните му потоци за годината, завършваща на тази дата, в съответствие с Международните стандарти за финансово отчитане (МСФО), приети от Европейския съюз (ЕС).

База за изразяване на мнение

Ние извършихме нашия одит в съответствие с Международните одиторски стандарти (МОС). Нашите отговорности съгласно тези стандарти са описани допълнително в раздела от нашия доклад „Отговорности на одиторите за одита на финансовия отчет“. Ние сме независими от Фонда и управляващата го компания ПОК „ДСК-Родина“ АД („Компанията“) в съответствие с Етичния кодекс на професионалните счетоводители на Съвета за международни стандарти по етика за счетоводители (Кодекса на СМСЕС), заедно с етичните изисквания на Закона за независимия финансов одит (ЗНФО), приложими по отношение на нашия одит на финансовия отчет в България, като ние изпълнихме и нашите други етични отговорности в съответствие с изискванията на ЗНФО и Кодекса на СМСЕС. Ние считаме, че одиторските доказателства, получени от нас, са достатъчни и уместни, за да осигурят база за нашето мнение.

Ключови одиторски въпроси

Ключови одиторски въпроси са тези въпроси, които съгласно нашата професионална преценка са били с най-голяма значимост при одита на финансовия отчет за текущия период. Тези въпроси са разгледани като част от нашия одит на финансовия отчет като цяло и формирането на нашето мнение относно него, като ние не предоставяме отделно мнение относно тези въпроси.

Ключов одиторски въпрос

Как този ключов одиторски въпрос беше адресиран при проведения от нас одит

Оценка по справедлива стойност на инвестиции

Както е оповестено в Приложения № 3 и 6 на финансовия отчет балансовата стойност на инвестициите, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата е в размер на 1,559,729 хил. лв. към 31 декември 2018. Това представлява 86.63% от общите активи на Фонда. Тези активи са ключов фактор за резултатите от дейността на Фонда и размера на нетните му активи.

Определянето на справедливата стойност на финансовите инструменти, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата, се осъществява ежедневно на база на пазарни котировки на цената им от различни публични източници към края на предходния работен ден или чрез прилагане на други оценъчни модели и техники. То се извършва в съответствие с изискванията на пенсионното законодателство, вътрешните правила за дейност на пенсионноосигурителната компания и съгласно изискванията на МСФО 13 Оценкаване по справедлива стойност.

Процесът на оценяване често изисква значителен обем от входящи данни. Повечето от тях се получават от налични данни в готов вид от ликвидни пазари. Когато, обаче, такива данни не са разполагаеми, е необходимо ръководството да разработи приблизителни оценки на база оценъчни модели, които може да предполагат и участието на значителни преценки и допускания от негова страна.

Поради значимостта на горепосочените обстоятелства ние сме определили, че оценяването на справедливата стойност на инвестициите на Фонда е ключов одиторски въпрос.

В тази област, нашите одиторски процедури, наред с други такива включиха:

- Проучващи запитвания, инспекции на документи и анализи за получаване на разбиране относно прилагания от ръководството бизнес модел и за процеса за определяне на справедлива стойност на инвестициите, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата, както и за пряко свързаните процеси на текущо управление на инвестиционната дейност на Фонда.
- Преглед, инспекция на документи и оценяване на адекватността на политиките, процедурите и свързаните вътрешни контроли по процеса на определяне на справедливата стойност.
- Нашите одиторски процедури включиха и следното:
 - а) проучващи запитвания, отправени към експертите на Компанията, относно свързаните процеси по оценяването;
 - б) анализи и други аналитични процедури по отношение структурата и състава на портфейла от инвестиции по справедлива стойност в печалбата или загубата, с цел оценка на рисковете от съществени неправилни отчитания и определяне на области, в които одиторските процедури да бъдат фокусирани (вид на емитентите и финансовите инструменти; оценка на риска: кредитен рейтинг, концентрация, валута, географско разпределение; източник на дневна преоценка);
 - в) анализи на движението на инвестициите по справедлива стойност в печалбата или загубата през годината;
 - г) оценяване на проектирането, внедряването и оперативната ефективност на определени уместни контроли относно оценката на портфейла с инвестиции, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата и съответния ефект върху печалбата или загубата;
 - д) детайлен тест по същество, свързани с изпълнението на сделките с инвестиции по справедлива стойност в печалбата или загубата

Ключов одиторски въпрос

Как този ключов одиторски въпрос беше адресиран при проведения от нас одит

през годината, който тест адресира риска от неточно отчитане или отчитане на несъществуващи покупки/продажби;

е) получаване на потвърдително писмо от банката-попечител и равнение на номиналната стойност на инвестициите по счетоводни регистри към 31 декември 2018 година до данните от полученото писмо;

ж) на база извадка, извършване на детайлен тест по същество, на оценката по справедлива стойност на инвестиции по справедлива стойност в печалбата или загубата към 31 декември 2018 година - преглед на приложените от Фонда цени и техните източници; преглед и съпоставяне на котировки от публични източници за цени на тези активи; анализ и оценка с повишена критичност на допусканията и преценките, направени от ръководството и използвани в експертните оценки; преизчисления на справедливата стойност;

з) тест на ежедневните преоценки до справедлива стойност на база извадка с цел адресиране на регулаторните изисквания за ежедневна преоценка - за избрани дни и ценни книги - преглед на приложените цени до котировки от публични източници за тези активи, анализ на допусканията, използвани в експертни оценки, преизчисление на преоценката;

и) преглед и оценка на източниците на ценова информация; рейтинг на входящите данни и параметри при определянето котировките на ценни книжа от независими агенции и анализ на адекватността на разпределянето по нива на йерархията на справедливите стойности;

й) оценка и проверка на пълнотата, уместността и адекватността на оповестяванията във финансовия отчет на Фонда спрямо изискванията на МСФО, приети от ЕС, относно представянето и оценяването на справедливата стойност на финансовите инструменти, отчитани по справедлива стойност в печалбата и загубата, включително за подходите и политиките за определяне на тяхната справедлива стойност, за йерархията на справедливите стойности и движението им в рамките на йерархията през годината.

Друга информация, различна от финансовия отчет и одиторския доклад върху него

Управителният съвет на Компанията („Ръководството“) носи отговорност за другата информация. Другата информация се състои от доклад за дейността, изготвен от ръководството съгласно Глава седма от Закона за счетоводството, но не включва финансовия отчет и нашия одиторски доклад върху него.

Нашето мнение относно финансовия отчет не обхваща другата информация и ние не изразяваме каквато и да е форма на заключение за сигурност относно нея, освен ако не е изрично посочено в доклада ни и до степента, до която е посочено.

Във връзка с нашия одит на финансовия отчет, нашата отговорност се състои в това да прочетем другата информация и по този начин да преценим дали тази друга информация е в съществено несъответствие с финансовия отчет или с нашите познания, придобити по време на одита, или по друг начин изглежда да съдържа съществено неправилно докладване.

В случай че на базата на работата, която сме извършили, ние достигнем до заключение, че е налице съществено неправилно докладване в тази друга информация, от нас се изисква да докладваме този факт.

Нямаме какво да докладваме в това отношение.

Отговорности на ръководството и лицата, натоварени с общо управление за финансовия отчет

Ръководството на Компанията носи отговорност за изготвянето и достоверното представяне на този финансов отчет в съответствие с МСФО, приети от ЕС и за такава система за вътрешен контрол, каквато ръководството определя като необходима за осигуряване изготвянето на финансови отчети, които не съдържат съществени неправилни отчитания, независимо дали се дължат на измама или грешка.

При изготвяне на финансовия отчет ръководството носи отговорност за оценяване способността на Фонда да продължи да функционира като действащо предприятие, оповестявайки, когато това е приложимо, въпроси, свързани с предположението за действащо предприятие и използвайки счетоводната база на основата на предположението за действащо предприятие, освен ако ръководството не възнамерява да ликвидира Фонда или да преустанови дейността му, или ако ръководството на практика няма друга алтернатива, освен да постъпи по този начин.

Надзорният съвет и Одитният комитет на Компанията („Лицата, натоварени с общо управление“), носят отговорност за осъществяването на надзор над процеса по финансово отчитане на Фонда.

Отговорности на одиторите за одита на финансовия отчет

Нашите цели са да получим разумна степен на сигурност относно това дали финансовият отчет като цяло не съдържа съществени неправилни отчитания, независимо дали се дължат на измама или грешка, и да издадем одиторски доклад, който да включва нашето одиторско мнение. Разумната степен на сигурност е висока степен на сигурност, но не е гаранция, че одит, извършен в съответствие с МОС, винаги ще разкрива съществено неправилно отчитане, когато такова съществува. Неправилни отчитания могат да възникнат в резултат на измама или грешка и се считат за съществени, ако би могло разумно да се очаква, че те, самостоятелно или като съвкупност, биха могли да окажат влияние върху икономическите решения на потребителите, вземани въз основа на този финансов отчет.

Като част от одита в съответствие с МОС, ние използваме професионална преценка и запазваме професионален скептицизъм по време на целия одит. Ние също така:

- идентифицираме и оценяваме рисковете от съществени неправилни отчитания във финансовия отчет, независимо дали се дължат на измама или грешка, разработваме и изпълняваме одиторски процедури в отговор на тези рискове и получаваме одиторски доказателства, които да са достатъчни и уместни, за да осигурят база за нашето мнение. Рискът да не бъде разкрито съществено неправилно отчитане, което е резултат от измама, е по-висок отколкото риска от съществено неправилно отчитане, което е резултат от грешка, тъй като измамата може да включва тайно споразумяване, фалшифициране, преднамерени пропуски, изявления за въвеждане на одитора в заблуждение, както и пренебрегване или заобикаляне на вътрешния контрол.
- получаваме разбиране за вътрешния контрол, имащ отношение към одита, за да разработим одиторски процедури, които да са подходящи при конкретните обстоятелства, но не с цел изразяване на мнение относно ефективността на вътрешния контрол на Фонда.
- оценяваме уместността на използваните счетоводни политики и разумността на счетоводните приблизителни оценки и свързаните с тях оповестявания, направени от ръководството.
- достигаме до заключение относно уместността на използване от страна на ръководството на счетоводната база на основата на предположението за действащо предприятие и, на базата на получените одиторски доказателства, относно това дали е налице съществена несигурност, отнасяща се до събития или условия, които биха могли да породят значителни съмнения относно способността на Фонда да продължи да функционира като действащо предприятие. Ако ние достигнем до заключение, че е налице съществена несигурност, от нас се изисква да привлечем внимание в одиторския си доклад към свързаните с тази несигурност оповестявания във финансовия отчет или в случай че тези оповестявания са неадекватни, да модифицираме мнението си. Нашите заключения се основават на одиторските доказателства, получени до датата на одиторския ни доклад. Бъдещи събития или условия обаче могат да станат причина Фондът да преустанови функционирането си като действащо предприятие.
- оценяваме цялостното представяне, структура и съдържание на финансовия отчет, включително оповестяванията, и дали финансовият отчет представя основополагащите за него сделки и събития по начин, който постига достоверно представяне.

Ние комуникираме с лицата, натоварени с общо управление, наред с останалите въпроси, планирания обхват и време на изпълнение на одита и съществените констатации от одита, включително съществени недостатъци във вътрешния контрол, които идентифицираме по време на извършвания от нас одит.

Ние предоставяме също така на лицата, натоварени с общо управление, изявление, че сме изпълнили приложимите етични изисквания във връзка с независимостта и че ще комуникираме с тях всички взаимоотношения и други въпроси, които биха могли разумно да бъдат разглеждани като имащи отношение към независимостта ни, а когато е приложимо, и свързаните с това предпазни мерки.

Сред въпросите, комуникирани с лицата, натоварени с общо управление, ние определяме тези въпроси, които са били с най-голяма значимост при одита на финансовия отчет за текущия период и които следователно са ключови одиторски въпроси. Ние описваме тези въпроси в нашия одиторски доклад, освен в случаите, в които закон или нормативна уредба възпрепятства публичното оповестяване на информация за този въпрос или когато, в изключително редки случаи, ние решим, че даден въпрос не следва да бъде комуникиран в нашия доклад, тъй като би могло разумно да се очаква, че неблагоприятните последици от това действие биха надвишили ползите от гледна точка на обществения интерес от тази комуникация.

Ние сме солидарно отговорни за изпълнението на нашия одит и за изразеното от нас одиторско мнение, съгласно изискванията на ЗНФО, приложим в България. При поемане и изпълнение на ангажимента за съвместен одит, във връзка с който докладваме, ние сме се ръководили и от Насоките за изпълнение на съвместен одит, издадени на 13 юни 2017 година от Института на дипломираните експерт-счетоводители в България и от Комисията за публичен надзор над регистрираните одитори в България.

ДОКЛАД ВЪВ ВРЪЗКА С ДРУГИ ЗАКОНОВИ И РЕГУЛАТОРНИ ИЗИСКВАНИЯ

Допълнителни въпроси, които поставя за докладване Законът за счетоводството

В допълнение на нашите отговорности и докладване съгласно МОС, описани по-горе в раздела „Друга информация, различна от финансовия отчет и одиторския доклад върху него“ по отношение на доклада за дейността, ние изпълнихме и процедурите, добавени към изискванията по МОС, съгласно "Указания относно нови разширени одиторски доклади и комуникация от страна на одитора" на професионалната организация на регистрираните одитори в България – Институт на дипломираните експерт-счетоводители (ИДЕС). Тези процедури касаят проверки за наличието, както и проверки на формата и съдържанието на тази друга информация с цел да ни подпомогнат във формиране на становище относно това дали другата информация включва оповестяванията и докладванията, предвидени в Глава седма от Закона за счетоводството, приложим в България.

Становище във връзка с чл. 37, ал. 6 от Закона за счетоводството

На базата на извършените процедури, нашето становище е, че:

- Информацията, включена в доклада за дейността за финансовата година, за която е изготвен финансовият отчет, съответства на финансовия отчет.
- Докладът за дейността е изготвен в съответствие с изискванията на Глава седма от Закона за счетоводството.

Докладване съгласно чл. 10 от Регламент (ЕС) № 537/2014 във връзка с изискванията на чл. 59 от Закона за независимия финансов одит

Съгласно изискванията на Закона за независимия финансов одит във връзка с чл. 10 от Регламент (ЕС) № 537/2014, ние докладваме допълнително и изложената по-долу информация.

- Делойт Одит ООД и АФА ООД са назначени за задължителни одитори на финансовия отчет за годината, завършваща на 31 декември 2018 година на Фонда от Общото събрание на акционерите на ПОК „ДСК-Родина“ АД, проведено на 21 март 2018 година, за период от една година.
- Одитът на финансовия отчет за годината, завършваща на 31 декември 2018 година на Фонда представлява четвърти пълен непрекъснат ангажимент за задължителен одит на това предприятие, извършен от Делойт Одит ООД и втори пълен непрекъснат ангажимент за задължителен одит на това предприятие, извършен от АФА ООД.
- Потвърждаваме, че изразеното от нас одиторско мнение е в съответствие с допълнителния доклад, представен на Одитния комитет на Компанията на 18 март 2019 година, съгласно изискванията на чл. 60 от Закона за независимия финансов одит.
- Потвърждаваме, че не сме предоставяли посочените в чл. 64 от Закона за независимия финансов одит забранени услуги извън одита.
- Потвърждаваме, че при извършването на одита сме запазили своята независимост спрямо Фонда и управляващата го Компания.

- За периода, за който се отнася извършеният от нас задължителен одит, освен одита, Делойт Одит ООД е предоставил следните услуги на Компанията и управляваните от нея Фондове, които не са посочени в доклада за дейността или финансовия отчет на Компанията:
- Договорени процедури свързани с финансов надзор, в съответствие с изискванията на Международен стандарт за свързани по съдържание услуги 4400 „Ангажменти за извършване на договорени процедури относно финансова информация“, по отношение ГФО за надзорни цели на Компанията и Фондовете за 2017, представляващи съпоставяне на извадкова база на сумите в отчета за финансовото състояние и отчета за всеобхватния доход в ГФО за надзорни цели, с цел най-общо съответствие със съответните суми в одитираните годишни финансови отчети, изготвени съгласно националното счетоводно законодателство, приложимо за 2017 и МСФО.

За Делойт Одит ООД

Емил Бадов
Пълномощник на управлявателя Асен Димов
Регистриран одитор, отговорен за одита

бул. Ал. Стамболийски 103
1303 София, България

За АФА ООД

Валя Йорданова
Управител

Рени Йорданова
Регистриран одитор, отговорен за одита

ул. Оборище 38
1504 София, България

18 март 2019

Отчет за нетните активи на разположение на осигурените лица
Към 31 декември 2018 година

<i>В хиляди лева</i>	Бел.	2018	2017
АКТИВИ			
Парични средства и парични еквиваленти	5	239 023	130 363
Инвестиции по справедлива стойност в печалбата или загубата	6	1 559 729	1 535 747
Деривативни активи по справедлива стойност в печалбата или загубата, държани с цел управление на риска	6.1.1	340	1 650
Вземания	7	1 319	1 747
Общо активи		1 800 411	1 669 507
ЗАДЪЛЖЕНИЯ			
Деривативни пасиви по справедлива стойност в печалбата или загубата, държани с цел управление на риска	6.1.2	2 066	528
Задължения	8	7 959	3 314
Общо задължения		10 025	3 842
НЕТНИ АКТИВИ НА РАЗПОЛОЖЕНИЕ НА ОСИГУРЕНИТЕ ЛИЦА		1 790 386	1 665 665

Отчетът за нетните активи на разположение на осигурените лица следва да се разглежда заедно с пояснителните бележки към него, представляващи неразделна част от финансовия отчет, представени на страници от 4 до 30.

Финансовият отчет на страници от 1 до 30 е одобрен за издаване от Управителния съвет на ПОК "ДСК-Родина" АД и е подписан на 14 март 2019 г.

Николай Марев
Главен изпълнителен директор

Михаила Сотиров
Изпълнителен директор

Емилиян Велева
Финансов директор (съставител)

Емиля Бадова
Регистриран одитор

Рени Йорданова
Регистриран одитор

Дата: 18.03.2019

Дата: 18.03.2019

Отчет за промените в нетните активи на разположение на осигурените лица
За годината, завършваща на 31 декември 2018 година

В хиляди лева	Бел.	2018	2017
УВЕЛИЧЕНИЯ			
Приходи/печалби от управление на финансови активи			
Приходи от лихви		27 195	26 945
Нетна печалба от валутна преоценка		16 357	-
Приходи от дивиденди		8 402	9 567
Нетни печалби от сделки с финансови активи		157	-
Нетни печалби от оценка на финансови активи по справедлива стойност в печалбата или загубата		-	126 120
Други приходи		15	19
		52 126	162 651
Увеличения, произтичащи от осигурителна дейност			
Вноски за осигурени лица по сключени договори		201 401	175 936
Постъпнали средства за осигурени лица, прехвърлени от други пенсионни фондове		128 817	129 555
Средства на лица възобновили осигуряването си в УПФ		10	-
		330 228	305 491
		382 354	468 142
ОБЩО УВЕЛИЧЕНИЯ			
НАМАЛЕНИЯ			
Разходи/загуба от управление на финансови активи			
Нетни загуби от оценка на финансови активи по справедлива стойност в печалбата или загубата		149 643	-
Разходи за обезценка		625	1 076
Нетна загуба от валутна преоценка		-	25 123
Нетни загуби от сделки с финансови активи		-	3 307
Други разходи		506	228
		150 774	29 734
Намаления, произтичащи от осигурителна дейност			
Изплатени средства на осигурени лица и техни наследници		3 601	2 871
Преведени суми на други пенсионни фондове		67 170	60 560
Средства на лица променили осигуряването си от УПФ във фонд на ДОО		14 070	6 071
Средства на лица прехвърлени към схеми на ЕС, на ЕЦБ или на ЕНБ		1	9
Начислени такси и удъръжи за пенсионноосигурителното дружество	9	22 017	20 141
		106 859	89 652
		257 633	119 386
		124 721	348 756
		1 665 665	1 316 909
		1 790 386	1 665 665

Отчетът за промените в нетните активи на разположение на осигурените лица съвпада да се разглежда заедно с пояснителните бележки към него, представляващи неразделна част от финансовия отчет, представени на страници от 4 до 30.

Финансовият отчет на страници от 1 до 30 е одобрен за издаване от Управителния съвет на ПОК "АСК-Родина" АД и е подписан на 14 март 2019 г.

Николай Марев
Главен изпълнителен директор

Михана Сотиров
Изпълнителен директор

Емиля Бадов
Регистриран одитор

Дата: 18.03.2019

Емилия Велева
Финансов директор (съставител)

Рени Йорданова
Регистриран одитор

Дата:

Отчет за паричните потоци
За годината, завършваща на 31 декември 2018 година

В хиляди лева

	Бел.	2018	2017
Парични потоци от оперативна дейност			
Постъпления свързани с осигурени лица		201 401	175 936
Плащания, свързани с осигурени лица и техните наследници		(3 568)	(2 851)
Средства на осигурени лица, прехвърлени от други пенсионни фондове		72 363	78 371
Средства на осигурени лица, прехвърлени към други пенсионни фондове		(10 716)	(9 376)
Парични потоци на осигурени лица, прехвърлени към пенсионни схеми на ЕС, на ЕЦБ или на ЕИВ		(1)	(9)
Средства на осигурени лица, прехвърлени от УПФ към фонд на ДОО		(9 353)	(7 306)
Плащания към пенсионноосигурителното дружество		(22 118)	(20 108)
Получени лихви		27 709	23 973
Получени дивиденди		8 418	9 561
Парични потоци от продажба на финансови активи		880 747	520 338
Плащания за покупка на финансови активи		(1 036 655)	(754 124)
Парични потоци от сделки с чуждестранна валута		433	(394)
Нетно увеличение на паричните средства и паричните еквиваленти за годината		108 660	14 011
Парични средства и парични еквиваленти в началото на годината		130 363	116 352
Парични средства и парични еквиваленти в края на годината	5	239 023	130 363

Отчетът за паричните потоци следва да се разглежда заедно с пояснителните бележки към него, представляващи неразделна част от финансовия отчет, представени на страници от 4 до 30.

Финансовият отчет на страници от 1 до 30 е одобрен за издаване от Управителния съвет на ПОК "ДСК-Родина" АД и е подписан на 14 март 2019 г.

Николай Марев
Главен изпълнителен директор

Михаил Сотиров
Изпълнителен директор

Емилия Велева
Финансов директор (съставител)

Емиля Бадова
Регистриран одитор

Рени Йорданова
Регистриран одитор

Дата: 18.03.2019

Дата: 18.03.2019

Бележки към финансовия отчет

1. Статут и предмет на дейност

ПОК „ДСК – Родина“ АД (Компанията), ЕИК 121507164, получава лиценз за дейност по допълнително пенсионно осигуряване съобразно Лицензия №04 от 03.10.2000г. на Държавната агенция за осигурителен надзор, съгласно Решение № 1 от 21.09.2000 г. на Съвета по допълнително пенсионно осигуряване. На 06.10.2000 г. Управителният съвет на Компанията приема Решение за учредяване на Универсален самостоятелно кооперативен пенсионно осигурителен фонд “Родина” (УСКПОФ), който Компанията управлява и представлява съгласно разрешение за управление на УПФ „ДСК – Родина“ № 343 – УПФ от 25.08.2003 г. на Комисията за финансов надзор.

УСКПОФ е регистриран на 16.02.2001 г. по фирмено дело 1779/2001 и е с БУАСТА“ 130479810. С решение на СГС от 19.12.2003 г. наименованието на УСКПОФ е променено на Универсален пенсионен фонд “ДСК – Родина” (УПФ “ДСК – Родина”, УПФ или Фонд).

Към 31 декември 2018 г. в УПФ “ДСК – Родина” членуват 583 142 осигурени лица с активни осигурителни партиди.

През 2018 г. не са настъпвали промени в състава на Управителния и Надзорния съвет на ПОК „ДСК – Родина“ АД. Считаю от 20.11.2018 г. ПОК „ДСК – Родина“ АД се представлява задно от двама изпълнителни директори, предат това – задно и професионално от всеки от изпълнителните директори.

Основната дейност на Фонда се извършва съгласно Кодекса за социално осигуряване в България (КСО), който регламентира държавното и допълнителното пенсионно осигуряване в страната и подзакононите нормативни актове по прилагането му.

Лицата родени след 31.12.1959 г. се осигуряват в Универсален пенсионен фонд за допълнителна пенсия, ако са осигурени по реда на част първа на Кодекса за социално осигуряване, с изключение на лицата, които са избрали да се осигуряват във фонд „Пенсия“, съответно фонд „Пенсия за лица по чл. 69“ на Държавното обществено осигуряване. Осигурителното правоотношение възниква от датата на сключване на първия осигурителен договор или от датата на служебното разпределение във Фонда, а в случаите на възобновяване на осигуряването по реда на чл.124а от КСО - от първо число на месеца, следващ месеца на избора. При промена на участието на осигуреното лице от един в друг съответен фонд за допълнително задължително пенсионно осигуряване правоотношението с дружеството, управляващо Фонда, в който лицето преминава, възниква от датата на прехвърляне на средствата по индивидуалната му партида.

Допълнителното задължително пенсионно осигуряване във Фонда е индивидуално. Осигуряването се осъществява с месечни парични осигурителни вноски, чийто размер се определя в Кодекса за социално осигуряване. Вноските за допълнително задължително пенсионно осигуряване и средствата, прехвърлени от друг фонд, се вписват и внасят по индивидуалната партида на всяко осигурено лице към датата на постъпването им по сметката на Фонда. За осъществяване на дейността по допълнително задължително пенсионно осигуряване Компанията събира также и удържки от Фонда, определени в Правилника за дейността на Фонда.

От 01 юни 2004 г. индивидуалните партиди се водят в лева и в дялове. Всеки дял представлява пропорционална част от нетните активи на Фонда. Стойността на един дял се изчислява всеки работен ден и е валидна само за този ден. Те се изчислява като стойността на нетните активи на Фонда към края на преходния работен ден се разделя на общия брой дялове на Фонда към същия ден.

Стойността на нетните активи на Фонда се определя като от стойността на активите се приспадат задълженията към пенсионноосигурителното дружество за запазили на всеки и удържки съгласно Кодекса и други задължения на Фонда, различни от задълженията към осигурените лица и пенсионерите. Удържките като процент от всяка осигурителна вноска се извършват преди отчитането им в дялове.

Патрунаните средства в индивидуалната партида на осигурените лица не подлежат на принудително изпълнение. Осигурените лица и Фондът не отговарят за задълженията на Компанията, която го е учредила и го управлява. Фондът не отговаря с активите си за загуби, настъпили в резултат на действия от страна на Компанията, както и загуби от дейността ѝ.

Бележки към финансовия отчет

1. Статут и предмет на дейност, продължение

Осигурените лица във Фонда имат право да:

- Допълнителна пожизнена пенсия за старост при навършване на възрастта му по чл. 68, ал. 1 от КСО.
- Допълнителна пожизнена пенсия за старост пет години преди навършване на възрастта на съответното осигурено лице за придобиване право на пенсия за осигурителен стаж и възраст по чл. 68, ал. 1 от КСО, при условие че натрупаните средства по индивидуалната му партида позволяват отпускане на таква пенсия в размер не по-малък от размера на минималната пенсия за осигурителен стаж и възраст по чл. 68, ал. 1 от КСО.
- Еднократно или разсрочено изплащане до 50 % на натрупаната по индивидуалната партида сума, при трайно намалена работоспособност над 89,99 на сто;
- Еднократно или разсрочено изплащане на натрупаните средства по индивидуалната осигурителна партида на наследниците на починал осигурен или пенсионер на Фонда при условията и реда на КСО;

Размерът на допълнителната пожизнена пенсия за старост се определя на базата на натрупаните средства по индивидуалните партиди на лицата, биометричните таблици и техническият лихвен процент, одобрени от КФН.

Осигурените лица имат право да променят участието си във Фонда и да прехвърлят натрупаните средства по индивидуалната си партида в друг пенсионен фонд, управляван от друго пенсионноосигурително дружество, съобразно условията на чл.171 от Кодекса за социално осигуряване. Осигурените лица имат право да променят осигуряването си от УПФ във фонда „Пенсии“, съответно фонда „Пенсии за лицата по чл. 69“ на Държавното обществено осигуряване /ДОО/ съобразно условията на Кодекса за социално осигуряване. Тези лица могат да възобновят осигуряването си в УПФ след изтичане на една година от избора за промяна на осигуряването по реда на чл.124а от КСО.

Съгласно Кодекса са определени инвестиционни ограничения относно вида и структурата на активите на управляваните фондове. За осъществяване на дейността си и в съответствие с изискванията на КСО, Компанията, управляваща Фонда, сключва договор за консултантски услуги с блага – попечител, която съхранява всички активи на Фонда. Компанията е сключила договори с инвестиционни посредници за извършване на сделки с ценни книжа, свързани с управлението на активите на Фонда.

2. Съществени счетоводни политики

2.1. Приложими стандарти

Този финансов отчет е изготвен в съответствие с Международните стандарти за финансово отчитане (МСФО), приети от Европейския съюз (ЕС). МСФО, приети от ЕС, е одобреното наименование на рамката с обилно предназначение-счетоводна база, еквивалентна на рамката, въведена с дефиницията съгласно § 1, т. 8 от Допълнителните разпоредби на Закона за счетоводството под наименованието „Международни счетоводни стандарти“ (МСС).

2.2. База за изготвяне

Финансовият отчет е изготвен на базата на историческата цена, с изключение на:

- Деривативни финансови инструменти, отчетени по справедлива стойност в печалбата или загубата;
- Финансови активи и пасиви, отчетени по справедлива стойност в печалбата или загубата.

2.3. Сравнителни данни

Фондът представя сравнителни информации в този финансов отчет за една предходна година.

Когато е необходимо, сравнителните данни се реракласифицират (и преизчисляват), за да се постигне съпоставимост спрямо промени в представянето в текущата година. При приемането на МСФО 9 *Финансови инструменти* Фондът е приложил изключенията (облекченията) при първоначалното му прилагане.

Прилагането на МСФО 9 *Финансови инструменти* е довело до промени в счетоводните политики, но не е наложило съществени корекции на сумите по съответните статии, отразяващи засегнатите отчетни обекти, прилагани във финансовия отчет. Сравнителната информация за 2017 г. не е преизчислена. Тя е представена и известна съгласно изключенията на МСС 39 *Финансови Инструменти: Признание и Оценка (отменен)* и МСФО 7 *Финансови Инструменти: Отчетване*.

2.4. Функционална валута и валута на представяне

Този финансов отчет е представен в Български лев (BGN), закръглен до хиляда. Българският лев е функционалната валута на УПФ.

Бележки към финансовия отчет

2. Съществени счетоводни политики, продължение

2.5. Използване на оценки и допускания

Използването на финансовия отчет в съответствие с МСФО изисква ръководството да прави оценки, предвиждания и допускания, които влияят на представянето на политиките и на отчетените суми на активи и пасиви, приходи и разходи. Реалният резултат може да бъде различен от тези очаквания.

Очакванията и основните допускания се преразглеждат във всеки отчетен период. Повторното преразглеждане на счетоводните оценки се признава в периода, в който оценката е преразглеждана, когато преразглеждането се отнася само до този период, или в периода на преразглеждането и бъдещи периоди, ако преразглеждането оказва влияние на сегашния и на бъдещите периоди.

Информация за значителни позиции, които са засягати от оценки на несигурността и критични допускания при прилагане на счетоводните политики, които имат най-значителен ефект върху сумите признали във финансовия отчет, се съдържа в приложенията по оценка на финансови инструменти.

2.6. Финансови приходи и разходи

Приходите от лихви се изчисляват текущо пропорционално на времевата база и чрез прилагане на метода на ефективната лихва за всички лихвоносни финансови активи.

Разликите от промените на справедливата стойност на финансовите инструменти, отчетени по справедлива стойност в печалбата или загубата, както и разликата между отчетената стойност и продажната цена при сделки с тях, се признават като текущ финансов приход или разход.

Приходите от дивиденди се признават, когато се установи правото за тяхното получаване.

2.7. Сделки в чуждестранна валута

Сделките в чуждестранна валута се отчитат при първоначалното им признаване в отчетната валута на Фонда по официалния обменен курс за деня на сделката (обявения фиксират на Българска народна банка).

Приходите и разходите от курсови разлики, които възникват при уреждането на тези сделки и преоценяването на паричните позиции в чуждестранна валута в края на периода се отчитат като приходи и разходи по валутни операции.

Основните валутни курсове спрямо българския лев са както следва:

	31 декември 2018	31 декември 2017
1 EUR (фиксирен)	1.95583 BGN	1.95583 BGN
1 USD	1.70815 BGN	1.63081 BGN
100 JPY	1.5541 BGN	1.44866 BGN

2.8. Парични средства и парични еквиваленти

Фондът отчита като пари и парични еквиваленти наличните пари в брой, парични средства по разплащателни сметки, депозити в български лева и валута с оригинален срок по-малък от три месеца.

В отчета за паричните позиции получените лихви се представят намаляни с пансионите лихви като част от покупната цена за придобитите чрез годишата известиями.

2.9. Финансови инструменти

През текущата година Фондът прилага МСФО 9 Финансови инструменти (преработен през юли 2014) и свързаните последващи изменения към други МСФО, които са в сила за годишния период, започнал на 1 януари 2018. Виж бележка 2.11. относно ефекта от първоначално прилагане.

2.9.1. Финансови активи

Пригетжаваните от Фонда финансови активи включват следните категории: портфейла от финансови активи, който отговаря на дефиницията за държан за търкуване, не се държи нито за събиране на договорни парични потоци, нито за събиране на договорни парични потоци и продажба на финансови активи и кредити и вземания (включващи и паричните средства и паричните еквиваленти).

Бележки към финансовия отчет

2. Съществени счетоводни политики, продължение

2.9. Финансови инструменти, продължение

Класификация

Класификацията е в зависимост от същността и целите на финансовите активи към датата на първоначалното им признаване в отчета за нетните активи на осигурените лица и включва следните категории:

Кредити и вземания, отчетени по амортизирана стойност

Кредитите и вземанията, притежавани от Фонда, са недеривативни финансови активи с фиксиран или определяем плащанье, които не се купират на активен пазар.

Финансови активи, отчетени по справедлива стойност през печалба или загуба

Средствата на Фонда се инвестират при следване принципите за постигане на максимална доходност, ликвидност и диверсификация на финансовите активи съгласно изискванията на пенсионното законодателство и вътрешните правила за дейност на пенсионноосигурителното дружество. Те включват инвестиции в държавни: ценни книжа, корпоративни: ценни книжа, индексни ценни книжа, акции и други. Тези инвестиционни цели определят класификацията на финансовите активи във Фонда като финансови активи, които се управляват и чиито резултати се оценяват на база справедлива стойност, не се държат нито за събиране на договорни парични потоци, нито за събиране на договорни парични потоци и продажба на финансови активи. При управлението на Фонда, Компанията се ръководи от информацията относно справедливата стойност на финансовите активи и използва тази информация, за да оцени резултатите на финансовите активи и да взема инвестиционни решения.

Деривативи, които не отговарят на критериите за хеджиране се класифицират и отчетят по справедлива стойност през печалба или загуба. Фондът използва деривативни финансови инструменти като валутни форуърди за управление на рисковете, свързани с промените във валутните курсове и лихвен суап за управление на рисковете, свързани с промените в лихвените проценти.

Признаване и оценяване

Финансови активи, отчетени по справедлива стойност през печалба или загуба

Фондът признава финансовите инструменти, отчетени по справедлива стойност през печалба или загуба на датата на уреждане. От този момент Фондът отчетя всички приходи и разходи, свързани с промяна на справедливата им стойност в отчета за промените в нетните активи на разположение на осигурените лица.

Финансовите инструменти, отчетени по справедлива стойност през печалба или загуба се отчетят по справедлива стойност при първоначално признаване, за която се приема цената им на придобиване без разходите по осъществяване на сделката. Разходите пряко свързани със сделката се признават в отчета за промените в нетните активи на разположение на осигурените лица при възникването им. Последващата оценка на тези инструменти е по справедлива стойност.

Деривативните финансови инструменти се признават първоначално по цена на придобиване и впоследствие се преоценяват по справедлива стойност. Печалбите или загубите, възникващи от промени в справедливата стойност на деривативите, се признават директно в отчета за промените в нетните активи на разположение на осигурените лица. Деривативите се отчетят като активи, когато справедливата им стойност е положителна и като пасиви, когато е отрицателна.

Кредити и вземания, отчетени по амортизирана стойност

Кредитите и вземанията се признават по справедлива стойност при първоначално признаване, за която се приема цената им на придобиване, към която се прибавят или съответно приспадаат разходите пряко свързани с осъществяване на сделката.

След първоначалното им признаване, кредитите и вземанията се оценяват по амортизирана стойност, с използването на метода за ефективния лихвен процент (ЕЛП), намалена с провизиите за обезпечка. Амортизираната стойност се изчислява, като се вземат под внимание всякакви дисконти или премии при придобиването и такси, или разходи, които са неразделна част от ЕЛП.

Бележки към финансовия отчет

2. Съществени счетоводни политики, продължение

2.9. Финансови инструменти, продължение

Амортизацията по ПАИ се включва във финансовите приходи в отчета за промените в нетните активи на разположение на пенсионерите лица. Загубите, възникващи от обезценка, се признават в отчета за промените в нетните активи като самостоятелен показател.

разходи за обезценка. В края на всеки отчетен период Фондът признава коректив за загуби за очаквани кредитни загуби от вземанията и парични средства и парични еквиваленти. В края на всеки отчетен период Фондът актуализира оценката на изменението в кредитния риск на съответния финансов инструмент. Фондът оценява загубата от обезценка за финансов инструмент на стойност, която е равна на очакваните кредитни загуби за целия срок на инструмента, ако кредитният риск на финансовия инструмент се е увеличил значително от първоначалното признаване. Ако кредитният риск на финансовия инструмент не е значително увеличен от първоначалното признаване, Фондът оценява загубата от обезценка за дадения финансов инструмент на стойност, която е равна на очакваните кредитни загуби за 12 месеца.

При оценката за определяне на значително увеличение на кредитния риск Фондът отчита промяната в риска от настъпване на неизпълнение през очаквания срок на финансовия инструмент, а не промяната в размера на очакваните кредитни загуби. За да направи тази оценка, Фондът сравнява риска от настъпване на неизпълнение по финансовия инструмент към отчетната дата и към датата на първоначалното признаване и взема предвид разумната и аргументирана информация, достъпна без извършване на извъншни разходи или усилия, която удостоверява значително увеличение на кредитния риск след първоначалното признаване. Фондът разглежда както количествена, така и качествена информация, която е разумна и коакрепща, включително исторически данни и информация за бъдещо развитие. Следната информация се взема предвид при оценката дали кредитният риск се е увеличил значително след първоначалното признаване:

- съществуващо или очаквано значително влошаване на външния (ако е наличен) или вътрешния кредитен рейтинг на финансовия инструмент;
- значително влошаване на външните пазарни индикатори за кредитен риск за дадения финансов инструмент, например значително увеличение на кредитния спред, цените на суап за кредитно неизпълнение за дължника или продължителността на времето или степента, до която оправдават стойност на финансов актив е по-ниска от амортизираната му стойност;
- съществуващи или прогнозни неблагоприятни промени в бизнес, финансови или икономически условия, които се очаква да причинят значително намаляване на способността на дължника да изпълнява задълженията си;
- съществуващо или очаквано значително влошаване на оперативните резултати на дължника;
- значителни увеличения на кредитния риск по опционите на други финансови инструменти на същия дължник;
- актуална или очаквана значително неблагоприятна промяна в регулаторния, икономическият или технологичният среда на дължника, което води до значително намаляване на способността на дължника да изпълнява задълженията си по дълга.

Независимо от резултата от горната оценка, Фондът приема, че кредитният риск по даден финансов актив се е увеличил значително от първоначалното признаване, когато договорните плащания са просрочени с повече от 30 дни, освен ако Фондът не разполага с разумна и подкрепяща информация, която да показва друго.

Фондът редовно следи за ефективността на използваните критерии при определянето дали има значително увеличение на кредитния риск и ги преразглежда, за да подsigури, че критериите са в състояние да идентифицират значително увеличение на кредитния риск преди сумата да стане просрочена.

Фондът счита следните обстоятелства за настъпване на неизпълнение за целите на управлението на вътрешния кредитен риск:

- нарушение на финансовите условия от страна на дължника; или
- информацията, разработена вътрешно или получена от външни източници, показва, че е малко вероятно дължникът да плати на кредиторите, включително на Фонда, изцяло (без да се изчисляват обезпеченията, държани от Фонда).

Независимо от горния анализ, Фондът счита, че е настъпило неизпълнение, когато даден финансов актив е с над 90 дни просрочие, освен ако Фондът има разумна и подкрепяща информация, за да докаже, че по-голямо просрочие е по-подходящ критерий за неизпълнение.

Бележки към финансовия отчет

2. Съществени счетоводни политики, продължение

2.9. Финансови инструменти, продължение

Финансов актив е с кредитна обезценка, когато едно или повече събития оказват негативно въздействие върху оценката на бъдещите парични потоци от този финансов актив. Доказателство, че даден финансов актив е с кредитна обезценка, включва наблюдаеми данни за следните събития:

- а) значителни финансови затруднения на емитента или дължника;
- б) нарушение на договора, като неизпълнение или събитие на просрочие;
- в) кредиторът(ите) на дължника, по икономически или договорни причини, свързани с финансовите затруднения на дължника, предоставя на дължника отстъпка (и), която кредиторът(ите) не би предоставил в противен случай;
- г) става вероятно дължникът да влезе в несъстоятелност или друга финансова реорганизация; или
- д) изчезването на активен пазар за този финансов актив поради финансови затруднения.

Измерването на очакваните кредитни загуби е функция от вероятността за неизпълнение, загубата при неизпълнение (т.е. размера на загубата при неизпълнение) и експозицията при неизпълнение. Оценката на вероятността за неизпълнение и загубата при неизпълнение се базира на исторически данни, коригирани с информация за бъдещето развитие, както е описано по-горе. Експозицията при неизпълнение за финансовите активи, се състои от брутната балансова стойност на активите към датата на отчетния период.

За финансовите активи очакваната кредитна загуба се оценява като разликата между всички договорни парични потоци, които се дължат на Фонда в съответствие с договора и всички парични потоци, които Фондът очаква да получи, дисконтирани с оригиналния ефективен лихвен процент. Фондът признава печалба или загуба от обезценка и отчета за промените в нетните активи за всички финансови инструменти със съответстваща корекция на тяхната балансова стойност в отчета за нетните активи на разположение на осигурените лица.

Отписване

Фондът отписва финансов актив, когато договорните права към паричните потоци от финансовия актив изгубят, или когато прехвърля правата за получаване на договорните парични потоци от финансовия актив в транзакция, в която се прехвърлят всички съществени рискове и печалби от притежаването на финансовия актив. Всяко участие в прехвърлени финансови активи, което е създадено или запазено от Фонда, се признава като осигурен актив или пасив.

Фондът извършва транзакция, при която прехвърля активи, признати в отчета за нетните активи на разположение на осигурените лица, но запазва част или всички съществени рискове и печалби от прехвърлените активи или част от тях. Ако са запазени част или всички съществени рискове и печалби, то прехвърлените активи не се отписват от отчета за нетните активи на разположение на осигурените лица. Прехвърляне на активи със запазване на част или всички съществени рискове и печалби са например сделки със заемане на ценни книжа или с ангажимент за обратно изкупуване.

При транзакции, при които Фондът нито запазва, нито прехвърля всички съществени рискове и печалби от притежаването на един финансов актив, той отписва актива, ако не запазва контрол над него. Правата и задълженията, свързани при прехвърлянето, се признават отделно съответно като активи и пасиви. При сделки, при които се запазва контрол над актива, Фондът продължава да признава актива до момента на участие, в зависимост от това доколко е изложено на промени в стойността на прехвърления актив.

Фондът отписва определени инвестиционни ценни книжа, които бъдат определени като несъбирасни например, когато има информация, показваща, че дължникът е в тежко финансово затруднение и няма реалистична перспектива за възстановяване, напр. когато дължникът е бил ликвидирал или е пазял в производство по несъстоятелност. Отписаните финансови активи все още могат да бъдат обект на дейности по принудително изпълнение съгласно процедурите за възстановяване на Фонда, като се вземат предвид правните консултации, когато е уместно. Всички възстановени суми се отчетат в печалбата или загубата.

2.9.2. Финансови пасиви

Финансовите пасиви на Фонда включват основно задължения към Компанията.

Фондът признава финансовите пасиви на датата на възникване по справедлива стойност, нетно от преките разходи по транзакцията, а последващо по амортизирана стойност. Фондът отписва финансов пасив, когато неговите договорни задължения са изпълнени, отменени или изтекат.

Бележки към финансовия отчет

2. Съществени счетоводни политики, продължение

2.9. Финансови инструменти, продължение

2.9.3. Принципи за оценка по справедлива стойност

Справедлива стойност е цена при нормална сделка за продажба на актив или за прехвърляне на пасив, която би се случила между пазарни участници към датата на оценка. Справедливата стойност е изходната цена и се базира на предположението, че операцията по продажбата ще се реализира или на основния пазар за този актив или пасив, или в случай на липса на основен пазар – на най-изгодния пазар за актива или пасива. Като определените като основен, така и най-изгодният пазар са такива пазари, до които Фондът задължително има достъп. Фондът използва основно пазарния, и по отграничено приходния подход, като най-често прилаганите оценъчни техники са директни и/или коригирани кофирани пазарни цени и дисконтирани парични потоци.

Справедливата стойност на финансовите инструменти се определя всеки ден на база пазарни котировки на цената им към края на предходния работен ден на активен пазар за този инструмент, без в нея да се включват разходите по осъществяване на сделката. Пазарът се счита за активен, ако борсовите цени са регулярни и лесно достъпни и представляват актуални и редовно осъществявани преки пазарни сделки.

Ако пазарът за даден финансов инструмент не е активен, Фондът установява справедливата стойност, използвайки ценообразувачни модели или техники на дисконтиране на паричните потоци. Избраната техника за оценка използва максимално пазарните данни, различна възможно най-малко на специфични за Фонда оценки, включва всички фактори, които участниците в пазара биха взели предвид при определянето на цена, и е съвместима с приетите икономически методологии за ценообразуване на финансови инструменти. Данните за техниките за оценка улавят пазарните очаквания и измервания за факторите на риск и доходност, присъщи на финансови инструменти.

2.9.4. Печалби и загуби от последната оценка

Всички печалби и загуби, възникнали в резултат на промени в справедливата стойност на финансови инструменти отчетени по справедлива стойност през печалба или загуба, се признават в отчет за промените в нетните активи на разположение на осигурените лица на ежедневна база.

2.10. Такси и удържки в полза на Компанията

За осъществяване на дейността по допълнително пенсионно осигуряване и за управление на УПФ, през 2018г. Компанията събира следните такси и удържки от осигурените лица, определени в Правилника на Фонда:

- 4.0% удържка от всяка осигурителна вноска;
- Инвестиционна такса в размер на 0,8% годишно върху стойността на нетните активи в зависимост от периода, през който те са били управлявани;

Компанията не събира такси при прехвърляне на средства от друг пенсионен фонд, управляван от друго пенсионноосигурително дружество.

Фондът не начислява други такси и удържки, освен определените в Правилника за организацията на дейността му.

2.11. Промени в счетоводните политики

Първоначално прилагане на нови изменения към съществуващи стандарти, влезли в сила през текущия отчетен период

Следните изменения на съществуващи стандарти, издадени от Съвета за Международни счетоводни стандарти (МССС) и приети от ЕС, са влезли в сила за текущия отчетен период:

- МСФО 9 Финансови инструменти - приет от ЕС на 22 ноември 2016 (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2018).

Бележки към финансовия отчет

2. Съществени счетоводни политики, продължение

2.11. Промени в счетоводните политики, продължение

- **МСФО 15 Приходи от договори с клиенти и изменения на МСФО 15** "Дата на влизане в сила на МСФО 15" - приет от ЕС на 22 септември 2016 (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2018),
- **Изменение на МСФО 2 Пазарна база на акции** – Класифициране и измерване на сделки на базата на акции - прието от ЕС на 26 февруари 2018 (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2018),
- **Изменение на МСФО 4 Застрахователни договори** – Приложение на МСФО 9 Финансови инструменти с МСФО 4 Застрахователни договори - прието от ЕС на 3 ноември 2017 (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2018 или при първоначално приложение на МСФО 9 Финансови инструменти),
- **Изменения на МСФО 15 Приходи от договори с клиенти** – Изясняване на МСФО 15 (Приходи от договори с клиенти) – прието от ЕС на 31 октомври 2017 (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2018),
- **Изменение на МСС 40 Инвестиционни имоти** – Прехвърляне на инвестиционни имоти - – прието от ЕС на 14 март 2018 (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2018),
- **Изменения на МСФО 1 и МСФО 28** вследствие на „Подобрения на МСФО (цикъл 2014-2016)“, произтичащи от годишния проект за подобрения на МСФО (МСФО 1, МСФО 12 и МСС 28) основно с цел отстраняване на противоречия и изясняване на формулировки – приети от ЕС на 7 февруари 2018 (измененията на МСФО 1 и МСС 28 са приложими за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2018),
- **КРМСФО 22 Сделки в чуждестранна валута и авансови плащания** – прието от ЕС на 28 март 2018 (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2018),

МСФО 9 „Финансови инструменти“ напълно заменя МСС 39 „Финансови инструменти: Признание и Оценка“, като изменя досегашните изисквания по отношение отчитането на финансови инструменти в три основни области:

- **Класификация и оценка** – МСФО 9 въвежда нов подход към класификацията на финансовите активи, базиран на характеристиките на паричните потоци и бизнес модела, в рамките на който се управлява съответния финансов актив.
- **Обезценка** – Въвежда се нов модел на обезценка на финансови инструменти до размера на очаквани кредитни загуби, който ще доведе до по-ранно отчитане на кредитни загуби.
- **Отчитането на хеджирането** може да следва по-точно стратегията за управление на риска, като са допустими по-широк обхват от хеджиращи инструменти и хеджирани обекти. Ретроспективната оценка на ефективността на хеджа не се изисква, а проспективната оценка се базира на принципа за икономически връзка.

а) класификация и оценка

МСФО 9 определя 3 категории на класификация на финансовите активи, които заместят досегашните категории съгласно МСС 39. Тези категории са: амортизирана стойност, справедлива стойност през друг всеобхватен доход и справедлива стойност през печалба и загуби.

Фондът прилага изискванията на МСФО 9 от 01 януари 2018. Преди първоначалното прилагане на МСФО 9, съгласно изискванията на МСС 39, инвестициите на фонда бяха класифицирани като държани за търгуване, отчитани по справедлива стойност през печалба и загуба.

Съгласно МСФО 9, портфейла от финансови активи, който се управлява и чие поведение се оценява на база справедлива стойност не е държан нито в рамките на бизнес модел с цел събиране на договорни парични потоци, нито в рамките на бизнес модел с цел събиране на договорни парични потоци и продажба на финансови активи. Ръководството на Пенсионната Компания управляващия Фонд е фокусирано основно върху информацията за справедлива стойност и използва тази информация, за целите на оценката на дейността на Фонд и вземането на решения. В допълнение, портфейла от активи, който отговаря на определението за държан за търгуване не може да бъде управляван с цел събиране на договорни парични потоци, нито с цел събиране на договорни парични потоци и продажба на финансови активи. За такъв тип портфейли събирането на договорни парични потоци е изключително в рамките на последицето на целта на бизнес модела. Съответно такива портфейли следва да бъдат оценявани по справедлива стойност през печалба и загуба в съответствие с МСФО 9 пар. Б.4.1.6

Изискванията на МСС 39 за отношение отчитането на финансови пасиви са пренесени в МСФО 9 с ограничени промени. Финансовите пасиви, деривативи включително, отчитани като държани за търгуване продължават да се отчитат по справедлива стойност през печалба и загуби.

Бележки към финансовия отчет

2. Съществени счетоводни политики, продължение

2.11. Промени в счетоводните политики, продължение

Тъй като инвестициите на Фонда до датата на първоначално прилагане на новия стандарт, са били отчитани като държани за търгуване и управлявани и оценявани на база справедлива стойност, те остават класифицирани като отчитани по справедлива стойност през печалби и загуби при приемането на МСФО 9.

Съответно първоначалното прилагане на МСФО 9 от 01 януари 2018, не е довело до съществени промени в класификацията и оценката на финансовите инструментни държани от Фонда.

Финансови активи, класифицирани като държани до изплащ, заемни и вземания съгласно МСС 39, които са били оценени по амортизирана стойност продължават да се оценяват по амортизирана стойност съгласно МСФО 9, тъй като се държат в рамките на бизнес модел за събиране на договорени парични потоци и тези парични потоци се състоят от главници и лихви върху неизплатената сума на главницата.

По отношение паричните средства и еквиваленти, които на база на извършен анализ на характеристики на паричния поток и бизнес модел, в рамките на които се управлява актива, Компанията признава финансови активи по амортизирана стойност.

б) обезценка на финансови активи:

Във връзка с обезценката на финансовите активи, МСФО 9 изисква модел за очакваните кредитни загуби, за разлика от модела за възникващите кредитни загуби съгласно МСС 39. Моделът за очакваните кредитни загуби изисква Компанията да отчита очакваните кредитни загуби и промените в очакваните кредитни загуби към всяка отчетна дата отразяващи промените в кредитния риск от първоначалното прилагане на финансовите активи. С други думи, вече не е необходимо настъпването на събитие водещо до загуба, преди да бъдат признати кредитните загуби.

За изчислението на очакваните кредитни загуби по *паричните средства и еквиваленти в банки*, Фондът прилага общия подход за обезценка, определен от МСФО 9. Съгласно този подход Фондът прилага "тристепенен" модел за обезценка въз основа на промени спрямо първоначалното прилагане на кредитното качество на финансовия инструмент (актив). За целта се прилага рейтингов модел, като се използват рейтингите на банките, определени от международно признати рейтингови фирми като Moody's, Fitch, S&P, BCRA и Bloomberg. На тази база, от една страна, се използват публични данни за PD (вероятности за неизпълнение), реферирани към рейтинга на съответната банка, а от друга, от промяната на рейтинга на съответната банка, Фондът оценява наличието на задължен кредитен риск. Загубите при неизпълнение се оценяват съобразно наличието на гарантирани и/или обезпечени суми по банковите сметки.

За вземания и договорни активи МСФО 9 изисква опростен подход за оценка на загубата от обезценка на стойност, която е равна на очакваните кредитни загуби за целия срок на инструмента.

Последващите изменения на МСФО 7 водят също така до по-разширено оповестяване на експозицията на Фонда към кредитен риск във финансовия отчет (виж бележки №3 за повече информация).

Ръководството на Компанията смята, че приемането и на останалите нови стандарти и изменения на съществуващи стандарти от 01 януари 2018 не оказва съществен ефект върху финансовия отчет на Фонда в периода на първоначалното им прилагане, поради спецификата на дейността му.

2.12. Стандарти и изменения на съществуващи стандарти, издадени от СМСС и приети от ЕС, които все още не са влезли в сила

Към датата на одобряване на настоящия финансов отчет следните нови стандарти и изменения на съществуващи стандарти, издадени от СМСС и приети от ЕС, все още не са влезли в сила:

- МСФО 16 Азими – приет от ЕС на 31 октомври 2017 (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2019);
- Изменение на МСФО 9 "Финансови инструменти" – Характеристики за предлагане с откупително обещание – прието от ЕС на 22 март 2018 (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2019);
- КРМСФО 23 "Несигурност при третирането на данъка върху доходите" – прието от ЕС на 23 октомври 2018 (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2019).

Фондът е избрал да не приема тези нови стандарти и измененията на съществуващите стандарти преди датата на влизането им в сила. Фондът очаква приемането на тези нови стандарти и измененията на съществуващи стандарти да не окаже съществен ефект върху финансовия отчет на Фонда в периода на първоначалното им прилагане.

Бележки към финансовия отчет

2. Съществени счетоводни политики, продължение

2.13. Нови стандарти и изменения на съществуващи стандарти, издадени от СМСС, които все още не са приети от ЕС

Понастоящем, МСФО, приети от ЕС не се различават съществено от тези, приети от СМСС, с изключение на следните нови стандарти, изменения на съществуващи стандарти и нови разяснения, които все още не са одобрени от ЕС към датата на одобряване на настоящия финансов отчет (датите на влизане в сила, посочени по-долу са за първите МСФО):

- МСФО 14 Размети за регулаторни отсрочени сметки (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2016) – ЕС е взел решение да не започва процеса по приемане на този международен стандарт и да почака окончателния стандарт,
- МСФО 17 “Застрахователни договори” (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2021),
- Изменение на МСФО 3 “Бизнес комбинации” – Определение за бизнес (в сила за бизнес комбинации за които датата на придобиване е на или след началото на годишен отчетен период, започващ на или след 1 януари 2020 и за придобиване на активи, възникващо на или след началото на този период),
- Изменение на МСФО 10 Консолидирани финансови отчети и МСС 28 Инвестиции в асоциирани и съвместни предприятия – Продажба или вноса на активи между инвеститор и негово асоциирано или съвместно предприятие и последващи изменения (датата на влизане в сила е отложена за неопределен период до приключване на проекта за оценка на метода на собствения капитал),
- Изменение на МСС 1 “Представяне на финансови отчети” и МСС 8 “Счетоводни политики, промени и счетоводните приблизителни оценки и грешки” – Определение за същественост (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2020),
- Изменения на МСС 19 “Доходи на каси анда” – Корекция на пазла, съкращаване или уреждане (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2019),
- Изменения на МСС 28 “Инвестиции в асоциирани и съвместни предприятия” – Дългосрочни участия в асоциирани и съвместни предприятия (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2019),
- Изменения на различни стандарти „Подобрения на МСФО (цикъл 2015–2017)“, произтичащи от годишния проект за подобрения на МСФО (МСФО 3, МСФО 11, МСС 12 и МСС 23) основно с цел отстраняване на противоречия и изясняване на формулировки (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2019),
- Изменения на Референтните към Кошечуващата рамка в МСФО (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2020).

Фондът очаква приемането на тези нови стандарти, изменения на съществуващи стандарти и нови разяснения да не окаже съществен ефект върху финансовия отчет на Фонда в периода на първоначалното им прилагане. Отчитането на хеджирането, отнасящо се до портфейли от финансови активи и пасиви, чиито принципи не са приети от ЕС, е все още нерегулирано.

Според преценката на Фонда прилагането на отчитане на хеджирането за портфейли от финансови активи и пасиви съгласно МСС 39: Финансови инструменти: Признание и оценяване, няма да окаже съществен ефект върху финансовия отчет, ако се приложи към отчетната дата.

3. Политика на ръководството по отношение на риска

УИФ „ДСК Родина“ е изложено на следните видове риск при операциите си с финансови активи:

- Кредитен риск
- Пазарен риск
- Ликвиден риск
- Законов риск
- Политически риск
- Риск от концентрация

3. Политика на ръководството по отношение на риска, продължение

Управлението на риска на Фонда се извършва от Комитет по управление на риска, който взема своите решения на база на анализи, оценки и предложения на отдела „Управление на риска“.

Процесът по измерване и управление на риска включва анализ на видовете рискове на които са изложени активите на Фонда и в случай на превъзходение на тези рискове, над предварително определено ниво отговарящо на рисковата толерантност на Фонда, вземане на решения за намаляването им.

3.1. Кредитен риск

„Кредитен риск“ е общо понятие от намаляване на стойността на инвестицията в един финансов инструмент при провалящи събития от кредитен характер, свързани с емитентите на финансови инструменти, насрещната страна по борсови и извънборсови сделки, както и държавите, в които те извършват дейност.

Ръководството разглежда три основни вида кредитен риск:

- **Контрагентен риск** – рискът от непълно плащане на задълженията от насрещната страна по извънборсови сделки като валутни форуърди, лихвени свупове, и други извънборсови инструменти разрешени от нормативната база. Компанията управлява този риск чрез лимит за стойността на нетното вземане от всички извънборсови сделки сключени с една насрещна страна като процент от нетните активи.
- **„Рискова премия“** - разликата между доходността до плащане на корпоративни, общинска или ипотечна облигация и държавни облигации със сходни параметри. Компанията анализира нивото на рисковата премия и нейното съответствие с кредитното качество на емитента.
- **Инвестиционен кредитен риск** - рискът от намаляване на стойността на инвестицията в един дългов финансов инструмент поради кредитно събитие при емитента на този инструмент. Кредитно събитие включва обявяване в несъстоятелност, неплатежоспособност, промяна в контрола, съществена промяна в капиталовата структура, намаляване на кредитния рейтинг и др. Ръководството управлява този риск като извършва качествени и количествени кредитен анализ на базата на: финансови отчети, капиталова структура, обезпечение и управление и репутация на емитента.

Таблицата по-долу представя качеството на финансовите активи като максимална кредитна експозиция, на базата на рейтинги, извлечени приоритетно от Стандарт вид Пуърс. При липса на рейтинг от тази агенцията са използвани такива от Фич.

<i>В хиляди лева</i>	2018	2017
Центри клипжа, издадени или гарантирани от държавата		
<i>Рейтинг A1</i>	147 528	
<i>Рейтинг BBB-</i>	68 123	167 101
<i>Рейтинг BBB</i>	222 296	227 025
<i>Рейтинг BBB-</i>	408 242	434 843
<i>Рейтинг BB+</i>	87 401	72 112
<i>Рейтинг BB</i>	-	108 115
	933 590	1 009 196
Корпоративни облигации		
<i>Рейтинг BBB+</i>	20 889	21 400
<i>Рейтинг BB</i>		3 743
<i>Без рейтинг</i>	5 369	207
	26 258	25 350
Акции, права и дялове		
<i>Без рейтинг</i>	599 881	501 201
	599 881	501 201
	1 559 729	1 535 747

Бележки към финансовия отчет

3. Политика на ръководството по отношение на риска, продължение

3.1. Кредитен риск, продължение

Към 31 декември 2018 г. остава несигурността относно кредитния риск, свързан с държавния дълг за някои от страните. Фондът внимателно управлява този риск през годината и като резултат от това общото качество на портфейла от държавен дълг е добро.

Таблицата по-долу представя балансовата стойност на портфейла от държавен дълг по страни.

	2018	2017
<i>В хиляди лева</i>		
Отчетени по справедлива стойност през печалба или загуба		
България	236 686	234 258
Испания	147 528	108 435
Румъния	122 580	126 330
Португалия	117 627	119 300
Италия	104 669	107 725
Хърватия	87 401	51 278
Мексико	68 123	58 666
Индонезия	48 976	74 255
Турция	-	72 113
Бразилия	-	56 837
	933 590	1 009 196

- *счетоводно третиране* - отчетени по справедлива стойност през печалба или загуба
- *риск на контрагентна страна* - сделките се сключват OVP (достъпка срещу плащане, с изключение на сделките с Български държавен дълг) и поради тази причина рискът от насрещната страна е сведен до минимум.
- *ликвидност* - емисиите представляват предимно емисии еврооблигации, издадени от съответните страни. Емисиите са качени за търговия на регулирани капиталови пазари. Текущо биват копирани обемни, по-големи от притежаваните, от множество борсови посредници и по тази причина смятаме, че ликвидният риск е нисък.
- *влияние на риска от промяна на цената* - според правилата за управление на риска на Фонда, модифицираната дюрация е методът, чрез който се измерва лихвеният риск на ценната книга. Основният риск при промяна на пазарната цена на дългов инструмент с фиксиран купон е промяната в пазарните лихвени проценти. Модифицираната дюрация е показател доколко пазарната цена на дадена дългова ценна книга е чувствителна към промяната на пазарните лихвени проценти.

Таблицата по-долу представя матуритетната структура на портфейла от държавен дълг по страни.

31 декември 2018	До 1	От 1 до 3	От 3 месеца	От 1 до 5	Над 5	Общо
<i>В хиляди лева</i>	<i>месец</i>	<i>месец</i>	<i>до 1 година</i>	<i>години</i>	<i>години</i>	
България	189	2 785	488	89 211	144 013	236 686
Испания	611	-	849	64 585	81 483	147 528
Румъния	-	185	748	-	121 647	122 580
Португалия	-	2 666	359	47 175	67 427	117 627
Италия	-	193	133	58 006	46 337	104 669
Хърватия	-	1 145	723	34 802	50 731	87 401
Мексико	-	1 000	-	44 639	22 484	68 123
Индонезия	-	-	672	48 304	-	48 976
	800	7 974	3 972	386 722	534 122	933 590

Бележки към финансовия отчет

3. Политиката на ръководството по отношение на риска, продължение

3.1. Кредитен риск, продължение

31 декември 2017	До 1	От 1 до 3	От 3 месеца	От 1 до 5	Над 5	Общо
<i>В милиони лева</i>	месец	месеца	до 1 година	година	година	
България	189	2 094	726	9 688	321 561	234 258
Румъния	-	-	2 374	-	124 036	126 330
Португалия	-	2 666	358	-	116 276	119 300
Испания	-	-	566	-	107 869	108 435
Италия	-	192	142	57 381	50 110	107 725
Индонезия	-	-	984	19 234	54 037	74 255
Турция	-	-	1 518	63 086	7 508	72 112
Мексико	-	697	192	57 777	-	58 666
Бразилия	815	-	195	40 214	15 613	56 837
Хърватия	-	338	722	35 238	14 980	51 278
	1 004	5 987	7 677	282 518	712 010	1 009 196

3.2. Пазарен риск

Ръководството на Компанията идентифицира и измерва основните видове пазарен риск, свързани с отделните инструменти в портфейла от ценни книжа на Фонда.

3.2.1. Лихвен риск

„Лихвен риск“ е рискът от намаляване на стойността на инвестицията в един финансов инструмент поради изменение на нивото на лихвения процент, влияещ върху стойността на този инструмент.

Ръководството измерва лихвения риск чрез следните количествени методи:

„Дюрация“ – основна мярка за чувствителността на един инструмент към изменение на нивото на лихвените проценти. Използва се методът на модифицираната дюрация да измери и управлява лихвения риск, свързан с всеки инструмент базиран на лихвен процент като облигации, лихвени суапове, фючърси базирани на лихвени проценти и фючърси базирани на облигации. Начисление на модифицираната дюрация се извършва чрез следната формула:

Модифицираната Дюрация = (Максимална Дюрация) / (1 + Y/n), където:

Максимална Дюрация – средно-претеглен паричен поток на база време;

Максимална Дюрация = $\sum (\text{Сегашна Стойност на Паричен Поток}) \times (\text{Време до Настъпване на Паричен Поток}) / \sum (\text{Цена на Облигация})$

Y – доходност до падеж

n – брой лихвени плащания на година

Таблиците по-долу представят лихвените финансови активи на Фонда към 31 декември 2018 г. и 31 декември 2017 г. по тяхната балансова стойност съгласно лихвените им условия и матурирещата им структура.

31 декември 2018

Инструменти с фиксиран лихвен процент

<i>В милиони лева</i>	Инструменти с фиксиран лихвен процент						
	Общо	Инструменти с плаващ лихвен процент	До 1 месец	Между 1 и 3 месеца	Между 3 месеца и 1 година	Между 1 и 5 години	Над 5 години
Активи							
Парични средства	239 023		239 023				
Инвестиции	959 848	5 150	802	8 077	4 079	401 746	539 994
Общо	1 198 871	5 150	239 825	8 077	4 079	401 746	539 994

Бележки към финансовия отчет

3. Политика на ръководството по отношение на риска, продължение

3.2. Пазарен риск, продължение

3.2.1. Лихвен риск, продължение

31 декември 2017	Инструменти с фиксиран лихвен процент						
	Общо	Инструменти с плаващ лихвен процент	До 1 месец	Между 1 и 3 месеца	Между 3 месеца и 1 година	Между 1 и 5 години	Над 5 години
<i>В хиляди лева</i>							
Активи							
Парични средства	130 363	-	130 363	-	-	-	-
Инвестиции	1 034 546	-	1 006	9 834	7 784	282 587	733 335
Общо	1 164 909		131 369	9 834	7 784	282 587	733 335

Чувствителност на нетните активи към промяна на лихвените нива

Чувствителността към промяната на лихвените проценти и нейното отразяване в отчета за промените в нетните активи на разположение на осигурените лица, определена чрез метод на модифицираната джорджия е показана в следващията таблица:

<i>В хиляди лева</i>	100 базисни точки промяна в лихвените нива
Към 31 декември 2018	49 211
Към 31 декември 2017	54 073

3.2.2. Валутен риск

„Валутен риск“ е рискът от намаляване на стойността на инвестицията в един финансов инструмент деномниран във валута различна от Лев и Евро заради изменение на курса на обмяна между тази валута и Лев/Евро.

Ръководството измерва валутния риск чрез използване на историческа волатилност на курс на съответната пазула към лева или еврото и количественото определяне на експозицията на валутата като процент от нетните активи на съответния пенсионен фонд.

Таблиците до – долу представят експозициите на Фонда по видове валути към 31 декември 2018 г. и 31 декември 2017 г.

<i>В хиляди лева</i>	Към 31 декември 2018				
	Лева	Евро	Йени	Долари	Общо
Активи					
Парични средства	232 924	5 105	-	994	239 023
Центри книжа, издадени или гарантирани от държавата	9 532	227 154	-	-	236 686
Корпоративни облигации	-	5 369	-	-	5 369
Акции, дялове, права	80 590	934	-	-	81 524
Чуждестранни центри книжа, издадени или гарантирани от държавата	-	696 904	-	-	696 904
Чуждестранни корпоративни облигации	-	20 889	-	-	20 889
Чуждестранни акции, дялове, права	-	258 495	101 905	157 957	518 357
Деривативни активи, държани с цел управление на риска	-	-	-	340	340
Вземания	23	1 240	-	56	1 319
Общо	323 069	1 216 090	101 905	159 347	1 800 411
Пасиви					
Деривативни пасиви, държани с цел управление на риска	-	257	1 809	-	2 066
Задължения	7 954	5	-	-	7 959
Общо	7 954	262	1 809	-	10 025

Бележки към финансовия отчет

3. Политика на ръководството по отношение на риска, продължение

3.2. Пазарен риск, продължение

3.2.2. Валутен риск, продължение

В хиляди лева	Към 31 декември 2017				
	Лева	Еуро	Йени	Долари	Общо
Активи					
Парични средства	115 145	14 830	-	388	130 363
Ценни книжа, издадени или гарантирани от държавата	9 877	224 381	-	-	234 258
Корпоративни облигации		207	-		207
Акции, дялове, права	85 089	1 031	-	-	86 120
Чуждестранни ценни книжа, издадени или гарантирани от държавата		718 100	-	56 838	774 938
Чуждестранни корпоративни облигации	-	25 143		-	25 143
Чуждестранни акции, дялове, права	-	229 063	74 219	111 799	415 081
Деривативни активи, държани с цел управление на риска	-	-	280	1 370	1 650
Вземания	153	1 540	-	54	1 747
Общо	210 264	1 214 295	74 499	170 449	1 669 507
Пасиви					
Деривативни пасиви, държани с цел управление на риска	-	528		-	528
Задължения	3 314	-	-	-	3 314
Общо	3 314	528	-	-	3 842

Фондът управлява чуждестранната валутната експозиция чрез сключване на форвардни договори, чрез които потенциалната загуба от валутна обезценка се компенсира пропорционално от промяната в стойността на форварда. Към 31.12.2018г. експозицията към валута извън евро и лев е изцяло хеджирана и чувствителността на активите на фонда към изменение във валутни курсове клони към нула.

3.2.3. Ценови риск

„Ценови риск, свързан с инвестиции“ е рискът от намаляване на стойността на инвестицията в един финансов инструмент при неблагоприятни промени на пивата на пазарните цени.

Ръководството измерва ценови риск чрез приложимия за съответния пазар количествен метод от изброените:

- Историческа волатилност измерена чрез стандартно отклонение
- β коефициента към индексите на съответните пазари

При невъзможност за прилагане на гореспоменатите два метода, ръководството използва стандартното отклонение на индексите на регулираните пазари, на които се търгуват дадени финансови инструменти като заместител при пълостния анализ на портфейлите.

Стандартното отклонение за 2018 година е 3,67%, което при 95% доверителен интервал се предполага дневни загуби, надвишаващи 6 839 хил. лв.

3.3. Ликвиден риск

„Ликвиден риск“ е рискът от загуби при неволни продажби на активи при неблагоприятни пазарни условия за покриване на неочаквано възникнали краткосрочни задължения.

Бележки към финансовия отчет

3. Политика на ръководството по отношение на риска, продължение

3.3. Ликвиден риск, продължение

В следващите таблици е представен анализ на активите и пасивите на Фонда, анализирани според остатъчните договорни срокове до плащане:

Остатъчни договорни плащаня на финансовите активи и пасиви по техните балансови стойности към 31 декември 2018г.:

В хиляди лева	До 1 месец	От 1 до 3 месеца	От 3 месеца до 1 година	От 1 до 5 години	Над 5 години	Без договорен матуритет	Общо
Активи							
Парични средства	239 023	-	-	-	-	-	239 023
Центри книжа, издадени или гарантирани от държавата	189	2 785	488	89 211	144 013	-	236 686
Корпоративни облигации	70	-	5	1 116	4 177	-	5 369
Акции, дялове и права	-	-	-	-	-	81 524	81 524
Чуждестранни центри книжа, издадени или гарантирани от държавата	612	5 189	3 484	297 511	390 108	-	696 904
Чуждестранни корпоративни облигации	-	103	101	14 925	5 760	-	20 889
Чуждестранни акции, дялове и права	-	-	-	-	-	518 357	518 357
Деривативни активи, държани с цел управление на риска	340	-	-	-	-	-	340
Вземания	-	-	-	-	-	1 319	1 319
Общо активи	240 234	8 078	4 078	402 763	544 058	601 200	1 800 413
Пасиви							
Деривативни пасиви, държани с цел управление на риска	1 800	-	257	-	-	-	2 066
Задължения към ПОК	1 814	-	-	-	-	-	1 814
Други задължения	1 258	2 570	2 311	-	-	6	6 145
Общо пасиви	4 881	2 570	2 568	-	-	6	10 025

Компанията извършва регулярно анализ на текущата ликвидност на активите и пасивите на Фонда. На база на актюерски изчисления ръководството на Компанията очаква предстоящите плащания на осигурени лица или на техни наследници в предвидения в Правилника случай в срок от една година да са в размер на 2 478 хил. лв. Допълнително, ръководството на Компанията очаква в срок от една година трансфери на средства на лицата по реда на чл.4б от КСО от Фонда към Сребърния фонд и на средства на лицата по реда на параграф 154 от ПЗР на КСО от Фонда към НОИ в общ размер на 13 650 хил. лв.

В резултат на анализа към 31.12.2018 г. задълженията към Компанията се ползват в рамките на един месец.

Бележки към финансовия отчет

3. Политика на ръководството по отношение на риска, продължение

3.3. Ликвиден риск, продължение

Остатъчни договорни плащаня на финансовите активи и пасиви по техните балансови стойности към 31 декември 2017г.

<i>В хиляди лева</i>	До 1 месец	От 1 до 3 месеца	От 3 месеца до 1 година	От 1 до 5 години	Над 5 години	Без договорен матуритет	Общо
Активи							
Парични средства	130 363	-	-	-	-	-	130 363
Ценни книжа, издадени или гарантирани от държавата	189	2 094	726	9 688	221 561	-	234 258
Корпоративни облигации	1	1	5	70	130	-	207
Акции, дялове и права	-	-	-	-	-	86 120	86 120
Чуждестранни ценни книжа, издадени или гарантирани от държавата	816	3 893	6 952	272 829	490 448	-	774 938
Чуждестранни корпоративни облигации	-	3 846	301	-	21 196	-	25 143
Чуждестранни акции, дялове и права	-	-	-	-	-	415 081	415 081
Деривативни активи, държани с цел управление на риска	1 650	-	-	-	-	-	1 650
Вземания	-	-	-	-	-	1 747	1 747
Общо активи	133 019	9 834	7 784	282 587	733 335	502 948	1 669 507
Пасиви							
Деривативни пасиви, държани с цел управление на риска	-	-	-	528	-	-	528
Задължения към ПОК	1 882	-	-	-	-	-	1 882
Други задължения	348	580	504	-	-	-	1 432
Общо пасиви	2 230	580	504	528	-	-	3 842

3.4. Законов риск

„Законов риск“ включва всички рискове за портфейла, свързани с промени в КСО и други нормативни актове, регулаторни инвестиционните дейности на Фонда. Подобни промени могат да доведат до загуба на пазарна стойност при привеждането на портфейла в регулация.

Ръководството наблюдава законовия риск чрез отчитане на вероятности за промени в нормативната база и разглеждане на заложиците на инвестиционите директно или indirectly.

Бележки към финансовия отчет

3. Политика на ръководството по отношение на риска, продължение

3.4. Законен риск, продължение

В Държавен вестник бр. 92 от 2017 г. бе обнародван Закон за изменение и допълнение на Кодекса за социално осигуряване. С него се извършват промени в регламентацията на допълнителното пенсионно осигуряване, в следните основни насоки:

- Развитие на системата на корпоративно управление на пенсионноосигурителните дружества, повишаване на изискванията към членовете на управителите и контролните органи;
- Усъвършенстване на изискванията към системите за управление на пенсионноосигурителните дружества;
- Развитие на функциите на банките-попечители;
- Усъвършенстване на режима за инвестиране на средствата на фондовете за допълнително пенсионно осигуряване;
- Съобразяване с изисквания на законодателството на Европейския съюз;
- Повишаване на изискванията към осигурителните посредници;
- Повишаване на прозрачността на допълнителното пенсионно осигуряване и на осведомеността на осигурените лица;
- Промяна в регулаторните правомощия и усъвършенстване на производствата по издаване на разрешения и одобрения;
- Други.

Основната част от измененията, свързани с режима за инвестиране на средствата на фондовете за допълнително пенсионно осигуряване влизат в сила на 18.11.2018г. В § 155, ал.1 от ЗИДКСО е предвиден 18-месечен срок от обнародването на закона в Държавен вестник, в който пенсионноосигурителните дружества са длъжни да приведат дейността си в съответствие със закона и актовете по прилагането на Кодекса, като съгласно § 155, ал.3 от ЗИДКСО е изрично уреден срок до 31 декември 2021 г., в който пенсионноосигурителните дружества са длъжни да приведат в съответствие с предвидените изисквания към инвестиционната дейност активите, притежавани от управлението от тях фондове за допълнително пенсионно осигуряване, които към датата на влизането в сила на закона не отговарят на тези изисквания.

Ръководството на Компанията е предприело необходимите действия за привеждане на дейността на Компанията и управлението от нея фондове в съответствие с изискванията на законодателството.

3.5. Политически риск

„Политически риск“ – промяна от поведението на сътресения в политическото положение, водещи до влошаване на нормалното функциониране на държавните органи и институции. Той се изразява в предприемането от страна на официалните власти на мерки и инициативи, които могат да доведат до влошаване на пазарните и инвестиционни условия, при които Фондът осъществява своята дейност.

Ръководството наблюдава политическия риск чрез присъдения кредитен рейтинг на държавата-емитент, съответно на държавата по седалище на емитента/контрагента, както и наблюдение на политическата обстановка в държавата-емитент, съответно на държавата по седалище на емитента/контрагента.

3.6. Риск от концентрация

„Риск от концентрация“ е рискът от загуби поради неправилна диверсификация на експозиции към един емитент, група свързани лица, към един и същ икономически отрасъл или географски обхват. Фондът следва съществуващите регулации, касаещи инвестиционната дейност на пенсионните фондове в България, и диверсифицира инвестиционния портфейл по всеки един от споменатите по горе компоненти.

Измерването на риска от концентрация се осъществява от Ръководството, чрез количествено определяне на експозицията към всеки емитент (група свързани лица) като процент от нетните активи.

Експозициите към финансови инструменти, надвишаващи 5% от нетните активи на УИФ, са: ДСК на Република България и Изрични средства в размянавателни сметки в банки.

Таблиците по-долу представят концентрацията по географски региони на акции, дялове и права към 31 декември 2018 и 31 декември 2017:

Бележки към финансовия отчет

3. Политика на ръководството по отношение на риска, продължение

3.5. Политически риск, продължение

В милиони лева

	Към 31 декември 2018				
	България	Европа	Япония	САЩ	Общо
Индексни фондове (ETF)		111 099	81 138	87 133	279 370
ААСИЦ	6 360	-	-	-	6 360
Акции	69 963	58 002	85 272	95 526	308 783
Дялове	5 181	-	-	-	5 181
Права		187	-	-	187
Общо акции, дялове и права	81 524	169 288	166 410	182 659	599 881

В милиони лева

	Към 31 декември 2017				
	България	Европа	Япония	САЩ	Общо
Индексни фондове (ETF)	-	124 931	57 971	28 493	211 395
ААСИЦ	4 574	-	-	-	4 574
Акции	75 521	46 162	74 219	83 305	279 207
Дялове	6 018	-	-	-	6 018
Права	7	-	-	-	7
Общо акции, дялове и права	86 120	171 093	132 190	111 798	501 201

4. Използване на счетоводни преценки и предположения

Оценка на финансовите инструменти

Фондът определя справедлива стойност, използвайки следната йерархия, която отразява значимостта на факторите използвани за определяне на справедлива стойност:

- Ниво 1 - входящите данни на ниво 1 са котировките (некоригирани) цени на инструментите на активните пазари за идентични финансови инструменти;
- Ниво 2 - входящите данни на ниво 2 са входящи данни за даден актив или пасив, различни от котировките цени, включени в ниво 1, които пряко или косвено са достъпни за наблюдение. Тази категория включва инструментите, оценявани използвайки котирани цени за подобни активи или пасиви на активни пазари; котирани цени на идентични или подобни активи или пасиви на пазари, които не се считат за активни; други техники за оценяване, където всички значими входящи данни са пряко или косвено достъпни за наблюдение, използвайки пазарни данни;
- Ниво 3 - входящите данни на ниво 3 са ненаблюдаеми входящи данни за даден актив или пасив. Тази категория включва всички инструменти, при които техниката за оценяване не включва наблюдаеми входящи данни и ненаблюдаемите входящи данни имат значителен ефект върху оценката на инструментите. Тази категория включва инструментите, които се оценяват на базата на котирани цени за подобни инструменти, където значителни ненаблюдаеми корекции или предположения се изискват за да отразят разликите между инструментите;

Бележки към финансовия отчет

4. Използване на счетоводни преценки и предположения, продължение

Техники за оценяване и значими ненаблюдаеми входящи данни

Следната таблица представя техниките за оценяване, използвани при оценяването на справедливите стойности на Ниво 3, както и използваните значими ненаблюдаеми входящи данни:

Вид на финансовия инструмент	Справедлива стойност на 31.12.2018	Техника за оценяване	Значими ненаблюдаеми входящи данни	Взаимовръзка между ненаблюдаеми входящи данни и справедлива стойност
Акции	6 431	Метод на дисконтирани парични потоци	Дисконтов процент, коригиран за риска над безрисковия лихвен процент и очаквания темп на растеж	Увеличение над безрисковия лихвен процент ще доведе до по-ниска справедлива стойност; Увеличаване на очаквания ръст ще доведе до по-висока стойност.
Акции	2 612	Метод на четната балансова стойност на акциите	НСА не е пазарна оценка на активите	Чувствителна разлика м/у оценката на акциите и пазарните стойности на оценяваните акции.
Акции	7 213	Метод на съотношението цена-печалба на дружества аналози	Приемането, че стойността на оценяваното дружество е зависима от оценяваната група на дружества аналози	По-високи оценки на оценяваната група от дружества аналози ще доведе до по-висока справедлива стойност на оценяваното дружество.

Вид на финансовия инструмент	Справедлива стойност на 31.12.2017	Техника за оценяване	Значими ненаблюдаеми входящи данни	Взаимовръзка между ключови ненаблюдаеми входящи данни и справедлива стойност
Корпоративни облигации	307	Дисконтирани парични потоци	Дисконтов процент, коригиран за риска над безрисковия лихвен процент	Значително увеличение над безрисковия лихвен процент ще доведе до по-ниска справедлива стойност

Справедливи стойности от Ниво 3

Равнение на справедливите стойности от Ниво 3

Следната таблица представя равнение на движението от началното състояние до крайното състояние на справедливите стойности от Ниво 3:

В начална дата	Дългови ценни книжки, д-ни за търгуване
Състояние на 1 януари 2018	207
Печалби, включени в отчета за промени в нетните активи на разположение на осигурените лица	461
Покупки	-
Продадени и издекирвани	(356)
Изходни трансфери от Ниво 3	(5 343)
Входни трансфери към Ниво 3	21 287
Състояние на 31 декември 2018	16 256

Бележки към финансовия отчет

4. Използване на счетоводни преценки и предположения

Таблиците по-долу показват балансовите и справедливите стойности на финансовите активи и финансовите пасиви към 31 декември 2018 и 31 декември 2017 г., включително новата им в йерархията на справедливите стойности. Не е включена информация за справедливите стойности на финансови активи, разположени от тези оценявани по справедлива стойност, ако балансовата стойност е разумно приближение на справедливата стойност:

В млн. лева	Балансова стойност					Справедлива стойност			
	Без или загуба	вземания	Заеми и печалба	Други финан сови	Общо	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Общо
Финансови активи, оценявани по справедлива стойност									
Дълги, дялове и права	6	81 524	-	-	81 524	57 711	7 557	16 256	81 524
Чуждестранни акции, дялове и права	6	518 357	-	-	518 357	518 357	-	-	518 357
Ценни книжа, издадени или гарантирани от държавата	6	236 686	-	-	236 686	236 686	-	-	236 686
Чуждестранни ценни книжа, издадени или гарантирани от държавата	6	696 904	-	-	696 904	696 904	-	-	696 904
Корпоративни облигации	6	5 369	-	-	5 369	-	5 369	-	5 369
Чуждестранни корпоративни облигации	6	20 889	-	-	20 889	20 889	-	-	20 889
Деривативни активи, държани с цел управление на риска	6.1	340	-	-	340	-	340	-	340
		1 560 069	-	-	1 560 069	1 530 547	13 266	16 256	1 560 069
Финансови пасиви, оценявани по справедлива стойност									
Деривативни пасиви, държани с цел управление на риска	6.1	2 066	-	-	2 066	-	2 066	-	2 066
		2 066	-	-	2 066	-	2 066	-	2 066

Ръководството на компанията счита, че балансовата стойност на вземания, парични средства и еквиваленти, както и задължения с приблизително равни на справедливата стойност поради техния краткосрочен характер.

Бележки към финансовия отчет

4. Използване на счетоводни преценки и предположения

Вкл. / изкл.	Балансова стойност				Справедлива стойност				
	Бел.	По справедли на стойност прес печалба	Засми и вземания	Други финан сови пасиви	Общо	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Общо
31 декември 2017									
Финансови активи, оценявани по справедлива стойност									
	6	86 120	-	-	86 120	86 120	-	-	86 120
Акции, дялове и пръва	6	415 081	-	-	415 081	415 081	-	-	415 081
Чуждестранни акции, дялове и пръва	6	234 258	-	-	234 258	234 258	-	-	234 258
Ценни книжа, падежни или гаранционни от държавата	6	774 938	-	-	774 938	774 938	-	-	774 938
Чуждестранни ценни книжа, падежни или гаранционни от държавата	6	207	-	-	207	-	207	-	207
Корпоративни облигации	6	25 143	-	-	25 143	25 143	-	-	25 143
Чуждестранни корпоративни облигации	6.1	1 650	-	-	1 650	1 650	-	-	1 650
Деривативни активи, държани с цел управление на риска		1 537 397	-	-	1 537 397	1 535 540	1 650	207	1 537 397
Финансови пасиви, оценявани по справедлива стойност									
Деривативни пасиви, държани с цел управление на риска	6.1	528	-	-	528	-	528	-	528
		528	-	-	528	-	528	-	528

Бележки към финансовия отчет

5. Парични средства и парични еквиваленти

В хиляди лева	2018	2017
Парични средства и разплащателни сметки в банки	239 023	130 363
	<u>239 023</u>	<u>130 363</u>

Наличиите към 31.12.2018 г. парични средства по текущи сметки на дружеството са основно в банки с добра репутация и стабилна ликвидност, и кредитен рейтинг по Fitch BBB+.

Изходящи парични потоци, свързани със средства на осигурени лица, в размер на 56,454 х. лв. са били прикрити срещу входящи парични потоци на осигурени лица на база протоколи между фондозаега.

6. Инвестиции по справедлива стойност и печалбата или загубата

В хиляди лева	2018	2017
<i>Финансови инструменти, отчетени по справедлива стойност в печалбата или загубата:</i>		
Цени: книжа, издадени или гарантирани от държавата	236 686	234 258
Корпоративни облигации	5 369	207
Акции, дялове и права	81 524	86 120
Чуждестранни цени: книжа, издадени или гарантирани от държавата	696 904	774 938
Чуждестранни корпоративни облигации	20 889	25 143
Чуждестранни акции, дялове и права	518 357	415 081
	<u>1 559 729</u>	<u>1 535 747</u>

6.1. Деривативни финансови инструменти

Към 31 декември 2018г. Фондът има отворени сделки с деривативни финансови инструменти, които включват: валутен форуърд за продажба на щатски долари, валутен форуърд за продажба на японска йена и лихвен суап. Целта е намаляване на риска от промяна на валутния курс и промените в лихвените проценти, свързан с управлението на притежаваните от Фонда финансови активи. Сделките с деривативни финансови инструменти не отиват на изискванията за отчитане на хеджиране и са отчетени по справедлива стойност в печалбата. Сделките са краткосрочни и имат следните параметри:

31 декември 2018	Валута	Падж	Номинална стойност в оригинална валута
Валутен форуърд	Щатски долар	22.01.2019г.	94 000 000.00
Валутен форуърд	Японска йена	22.01.2019г.	7 000 000 000.00
Лихвен суап	Евро	26.06.2019г.	7 566 500.00

Реализираните през 2018 г. печалби от деривативни финансови инструменти, отчетени по справедлива стойност, са в размер на 21 565 хил. лв. Съответно реализираните загуби от оценка на хеджирани акции са в размер на 21 781 хил. лв. за 2018 г.

Към 31 декември 2017г. Фондът има отворени сделки с деривативни финансови инструменти, които включват: валутен форуърд за продажба на щатски долари, валутен форуърд за продажба на японска йена и лихвен суап. Целта е намаляване на риска от промяна на валутния курс и промените в лихвените проценти, свързан с управлението на притежаваните от Фонда финансови активи. Сделките с деривативни финансови инструменти не отиват на изискванията за отчитане на хеджиране и са отчетени по справедлива стойност в печалбата. Сделките са краткосрочни и имат следните параметри:

Бележки към финансовия отчет

6. Инвестиции по справедлива стойност в печалбата или загубата, продължение

6.1. Деривативни финансови инструменти, продължение

31 декември 2017	Валута	Падеж	Номинална стойност в оригинална валута
Валутен форуърд	Щатски долар	29.01.2018г.	103 000 000.00
Валутен форуърд	Японска йена	29.01.2018г.	5 100 000 000.00
Лихвен суап	Евро	26.06.2019г.	7 566 500.00

Реализираните през 2017 г. печалби от деривативни финансови инструменти, отчитани по справедлива стойност, са в размер на 21 178 хил. лв. Съответно реализираните загуби от оценка на хеджирани акции са в размер на 20 976 хил. лв. за 2017 г.

6.1.1. Деривативни активи по справедлива стойност в печалбата или загубата, държани с цел управление на риска

В хиляди лева	2018	2017
- валутни деривативни финансови инструменти	340	1 650
	340	1 650

6.1.2. Деривативни пасиви по справедлива стойност в печалбата или загубата, държани с цел управление на риска

В хиляди лева	2018	2017
- деривативни финансови инструменти	2 066	528
	2 066	528

7. Вземания

Вземанията на Фонда включват вземания, свързани с инвестиции (просрочени лихвени плащания, вземания за дивиденди и други) и други краткосрочни вземания.

В хиляди лева	2018	2017
Вземанията, свързани с инвестиции, които не са напълно обезпечени включват:	1 263	1 678
- нетни вземания за дивиденди	1 084	1 418
- нетни вземания за лихви	179	260
Вземания за дивиденди	56	59
	1 319	1 747

Към датата на съставяне на финансовия отчет са наличие емисии, които са регистрирани просрочено по дължими лихви и/или главници, водещи до просрочена изискуемост на емисиите. През 2018г. е пачислена обезценка в размер на 625 хил. лв. по изброените емисии. Вземанията са падежно преласени в рамките на съответните производства по несъстоятелност и приети от синдиката.

Бележки към финансовия отчет

7. Вземания, продължение

Таблицата предоставя информация за начислените обезценка към края на отчетния период -- данни за стойния, процент за извършената обезценка и стойност.

31 декември 2018

В милиони лева

Емитент	ISIN	Вземане преди обезценка към 31 декември 2018	Начислена обезценка през 2018г.	Общо Обезценка към 31 декември 2018	Нето Вземане към 31 декември 2018	% Обезценка
"ЕВРОАНЗИНИ" ЕАД	BG2100025076	167	12	167		100%
"Фарин" ЕАД	BG2100015069	1 906	217	1 367	539	71.72%
"Хасбни Издания-Подуяне" АД	BG2100011984	-	41	-	-	
„Еврокредит“ ЕАД	BG2100047062	212	146	189	23	89.32%
Northern Lights Bulgaria	XN0834163601	12 279	-	12 279	-	100%
"Електро" АД	BG2100044060	598	111	168	430	28.16%
„Интеркапитал пратърти дивелоопъит“ АДСИЦ	BG2100019079	495	-	241	254	48.76%
„Балканстрой Инженеринг Груп“ АД	BG2100009062	1 250	98	1 250	-	100%
„Балканвър заря“ АД	BG2100015077	17	-	-	17	
		16 924	625	15 661	1 263	

През 2017 г. са начислени разходи за обезценка в размер на 1 076 хил. лв., които включват основно разходи за обезценка на вземанията от "Фарин" ЕАД в размер на 497 хил. лв.

8. Задължения

Задълженията на Фонда включват задължения за начислени такси към Компанията и други краткосрочни задължения.

В милиони лева

	2018	2017
Задължения към ПОК „АСК – Родина“ АД, в т.ч.	1 814	1 882
- за такси от бизнесни дейности	593	687
- за инвестиционни такси	1 221	1 195
Задължения свързани с известности	5	-
Задължения за превеждане на средства за лична променлива осигуряването си от УПФ във фонда на ДОО съгласно чл. 4Б и параграф 154 от КСО	6 139	1 431
Други краткосрочни задължения	1	1
	7 959	3 314

9. Начислени такси и удържки за пенсионноосигурителното дружество

В милиони лева

	2018	2017
Такси и удържки		
Такса от осигурителни вноски	8 056	7 478
Инвестиционна такса	13 961	12 663
	22 017	20 141

Бележки към финансовия отчет

10. Резерви

10.1. Резерв за гарантиране на минимална доходност

В съответствие с изискванията на КСО, Компанията е задължена да постига минимална доходност при управлението на активите на Фонда. Минималната доходност се определя от съответният регулативен орган на базата на постигнатата доходност от управлението на активите на всички фондове от съответния вид за предходния 24-месечен период, съгласно Наредба № 12 от 10.12.2003 г. на КФН.

Когато постигнатата доходност от Универсалния пенсионен фонд е с над 40 на сто по висока от средната постигната доходност за съответния вид пенсионен фонд или превишава с 3 процентни пункта средната - което от двете числа е по-голямо, средствата от доходността над този процент се изделят за резерв от съответния фонд. Свойността на резерва не може да надвишава 1 на сто от активите на фонда.

Ако постигнатата доходност на Универсалния пенсионен фонд е под минималната доходност, разликата се покрива от резерва във Фонда. Когато средствата от резерва във Фонда не са достатъчни, Компанията покрива недостига със средствата от резерва, формиран в Компанията. Определеният размер на минималната доходност към 31 декември 2018 г. от КФН за последния 24-месечен период за УПФ е отрицателен и възлиза на (2.04) %.

Постигнатата доходност от управлението на активите на Фонда към 31 декември 2018 г. е над определения минимален размер съгласно Наредба № 12 от 10.12.2003 г. на КФН. Постигнатата доходност не изисква образуване на резерв за гарантиране на минималната доходност във Фонда.

11. Пенсионен резерв

Осигурените лица в Универсалния фонд имат право на пожизнена пенсия, която се определя на база на актуарски разчети. Към 31 декември 2018 г. в УПФ няма отпуснати пожизнени пенсии.

В съответствие с изискванията на КСО Компанията следва да заделя резерви за покриване на плащанията към лица, на които са отпуснати пожизнени пенсии, преживели по дъло от предварителните актуарски разчети. Поради това настоящият финансов отчет не следва да включва и не включва такива резерви.

12. Други оповестявания

Към 31 декември 2018 г. и 31 декември 2017 г. Фондът не е получил от Националната агенция по приходите информация за всички дължими съответно за 2018 г. и 2017 г. суми по осигурителните партии на осигурените лица в УПФ. Поради това, ръководството на Компанията е възприело политика на отчитане на средствата по индивидуалните партии на база на действително получените надписания. Доколкото те могат да бъдат надеждно определени, свързаните с тези суми такси и компенсационни дължими на Компанията, също не са признати във финансовия отчет към 31 декември 2018 г. Неполучените към 31 декември 2017 г. суми, получени през 2018 г., са признати през 2018 г.

13. Оповестяване на свързани лица

За УПФ „АСК – Родина“ свързани лица са ПООК „АСК – Родина“ АД, „Банка АСК“ ЕАД като пени мажоритарен акционер, ОТП Банк като единичен собственик на капитала на „Банка АСК“ ЕАД, всички дружества, които са част от финансовата група на „Банка АСК“ ЕАД и ОТП Банк, както и ключовият ръководен персонал на ПООК АСК – Родина АД.

Сделките с ПООК „АСК – Родина“ АД се състоят от такси и удържки, регламентиранни съгласно КСО и Правилника за дейността на Фонда, като те са разглеждани по – подробно в бележка 9, а задълженията на Фонда към Компанията са оповестени в бележка 8. Задълженията на Фонда към Компанията се уреждат в кратки срокове в зависимост от периодите на възникването им.

През 2018 г., респ. 2017 г., УПФ „АСК – Родина“ не е осъществявал сделки със свързани лица през таксите, оповестени по-горе.

Бележки към финансовия отчет

14. Данъчно облагане

Приходите на Фонда не се облагат с данък по реда на Закона за корпоративното подоходно облагане. Приходите от инвестиране на вносите на фонда, разпределени по индивидуалните партии на осигурените лица, не се облагат с данък по смисъла на Закона за данъците върху доходите на физически лица. Услугите по допълнителното пенсионно осигуряване не се облагат по реда на Закона за данък върху добляваната стойност.

15. Събития след датата на отчета

Нема събития след датата на отчетния период, изискващи корекции или оловестяване във финансовия отчет на УПФ „АСК-Родина“.